

Selkokielen
materiaali
maahanmuuttajille

TYÖTURVALLISUUSKORTTI

Työturvallisuus yhteisellä
työpaikalla

Sisälllys

1	Työturvallisuuskorttikoulutus	4
1.1	Mikä on työturvallisuuskortti?	4
1.2	Työturvallisuuteen liittyviä tärkeimpiä termejä	5
2	Yhteinen työpaikka	9
2.1	Yhteisen työpaikan turvallisuus	9
2.2	Tilaaajan tai toimittajan valinta	9
2.3	Sopimuksen tekeminen	10
2.4	Tilaaaja	11
2.5	Toimittaja	12
2.6	Vuokratyö	12
2.7	Työsuojeluvastuut ja työturvallisuuslaki	13
2.8	Työnantajan vastuu ja velvollisuudet	14
2.9	Työnantajan edustaja	15
2.10	Työntekijän velvollisuudet	17
2.11	Yhteisen työpaikan työsuojeluorganisaatio	17
2.12	Työterveyshuolto	18
3	Yhteinen turvallisuus	20
3.1	Periaatteena nolla tapaturma	20
3.2	Taloudelliset vaikutukset	21
3.3	Riskienhallinta	21
3.4	Kuormitustekijät	22
4	Perehdytys	24
4.1	Perehdytys yhteisellä työpaikalla	24
5	Turvallinen työpäivä	30
5.1	Työvälineet, koneet ja laitteet	30
5.2	Nostotyöt	32
5.3	Putoamisvaaralliset kohteet	33
5.4	Suljettu ahdas tila	34
5.5	Kemikaalit	35
5.6	Työskentelyn lopetus yhteisellä työpaikalla	36
	Liite. Nostoihin ja konetöihin liittyvät käsimerkit	38
	Sanasto	39
	Tenttikysymysten oikeat vastaukset	43

Alkupuhe

Tämä on työturvallisuuskorttikoulutuksen selkokielineen materiaali. Se on mukautettu selkokielelle työturvallisuuskorttikoulutuksen kurssilaisen materiaalista. Selkoversiossa vaikeampien sanojen selitykset ovat tekstin vieressä, ja koko sanasto on materiaalin lopussa.

Tämä selkokielineen materiaali on tarkoitettu maahanmuuttajille, jotka haluavat suorittaa työturvallisuuskorttikoulutuksen. Maahanmuuttajat voivat tutustua selkomateriaaliin ja selvittää vaikeampien sanojen merkityksen ennen varsinaiseen koulutukseen osallistumista

Työturvallisuuskorttikoulutuksessa kaikki osallistujat saavat myös alkuperäisen vihkon, jossa on lisää mm. erilaisia kuvioita ja taulukoita. Selkomateriaalissa on maininta siitä, mitä kannattaa katsoa alkuperäisestä vihkosta ja miltä sivulta.

Selkomateriaaliin kuuluu myös harjoituspaketti, jossa on erilaisia sanasto- ja rakenneharjoituksia. Nämä harjoitukset sekä selkomateriaali auttavat ymmärtämään koulutuspäivän luentoa ja pärjäämään tentissä paremmin.

Hyvää harjoittelemista ja onnea tenttiin!

Lahdessa, joulukuussa 2012

Ester Rokka

kouluttaja

Hyria aikuiskoulutus Oy

Alkuperäinen teksti: Mira Nokelainen

Selkokielelle mukauttanut: Ester Rokka

Kannen kuva: Kari Rissa

1 Työturvallisuuskorttikoulutus

1.1 Mikä on työturvallisuuskortti?

Työturvallisuuskortti kertoo, että sen omistaja on suorittanut työturvallisuuskorttikoulutuksen ja kokeen. Koulutus antaa tietoja siitä, millaisia **vaaroja yhteisellä työpaikalla** voi olla ja miten työn tekeminen olisi turvallista.

Yhteisellä työpaikalla työskentelee monta työnantajaa. Jotta työn tekeminen yhteisellä työpaikalla olisi turvallista, eri osapuolten täytyy tehdä yhteistyötä.

Työturvallisuuskortti on henkilökohtainen ja se on voimassa viisi vuotta. Työturvallisuuskortin käyttäminen työpaikalla on **vapaaehtoista**, mutta monet yritykset **vaativat** työntekijöiltään työturvallisuuskorttia.

Työturvallisuuskorttikoulutus kehittää työturvallisuutta. Työpaikan turvallisuus kertoo siitä, että työskentely on **laadukasta**. Ammattitaitoiset työntekijät pystyvät tekemään laadukkaita tuotteita niin, että **tapaturmia** ei tapahdu eivätkä työntekijät sairastu. Laadukas toiminta säästää myös luontoa, koska **haitallisia päästöjä** ja **jätteitä** on vähemmän.

Kuva: Kari Rissa.

vaara = vaarallinen tilanne tai asia, josta voi tulla onnettomuus tai sairaus

yhteinen työpaikka = työpaikka, jossa on monen eri yrityksen työnantajia ja työntekijöitä

vapaaehtoinen = ei ole pakollinen, ei ole pakko tehdä

vaatia = haluta ehdottomasti eli kovasti jotakin

laadukas = todella hyvä

tapaturma = onnettomuus

haitallinen = vaarallinen, huono asia, esim. jokin kemikaali voi olla haitallinen terveydelle

päästöt = terveydelle ja luonnolle vaarallinen aine, saaste, kaasu, esim. auton pakokaasu

jätteet = roskat

1.2 Työturvallisuuteen liittyviä tärkeimpiä termejä

Ahdas tila – pieni tila, esim. **säiliö**, ilmastointikanava. Ahtaaseen tilaan on vaikeampi mennä. Ahtaassa tilassa täytyy työskennellä huolellisemmin ja huomioida enemmän työturvallisuutta.

Kemiallinen tekijä – vaaratekijä, joka voi olla työympäristössä. Kemiallinen tekijä voi aiheuttaa esimerkiksi hengitysteiden sairauksia, ihottumaa ja allergiaa. Kemiallisia tekijöitä voivat olla esim. mineraalipölyt, metallit, **orgaaniset pölyt**, **liuotinaineet** ja kaasut.

Koneet ja laitteet – esim. kulmahiomakone ja **sorvi**. Koneissa ja laitteissa on osia, jotka liikkuvat.

Korkealla tehtävä työ – työ, jota tehdään korkealla ylhäällä. Korkealla tehtävän työn työskentelytaso on vaarallinen, koska se voi pudota alas.

Urakoitsija - henkilö tai organisaatio, joka tekee rakennustyöt.

Aliurakoitsija – henkilö tai organisaatio, joka tekee työtä urakoitsijalle.

Pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja – työnantaja, joka määrää kaikesta työpaikalla. Se voi olla tilaaja, päätoteuttaja tai rakennuttaja.

Tilaaja (teollisuudessa) – päätyönantaja, rakennuttaja tai pääurakoitsija. Hänellä on pääasiallista määräysvaltaa työpaikalla.

Päätoteuttaja (rakennusteollisuudessa) – pääurakoitsija tai pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja, se voi olla myös rakennuttaja itse.

Rakennuttaja – henkilö tai organisaatio, joka aloittaa rakennusprojektin. Rakennuttaja voi olla myös joku muu, joka ohjaa tai valvoo rakentamista.

termi = ammattisana

säiliö = iso astia, tankki, esim. vesisäiliö, polttoainesaäiliö

säiliö

orgaaninen pöly = pöly, joka tulee elollisesta aineksesta, esim. puusta, jauhosta, ruokajätteistä

liuotin = aine, joka liuottaa eli hajottaa toisia aineita

sorvi = työkone, jossa käsitellään kappaletta, joka pyörii

pääasiallinen = tärkeä; suuri osa jostakin

määrätä = antaa määräys, käskää

määräysvalta = käskyvalta, määräämisoikeus

pääasiallinen määräysvalta = enemmän määräysvaltaa kuin muilla, suuri määräysvalta

toteuttaa = tehdä jotakin valmiiksi

toteuttaja = tekijä

rakennuttaa = antaa jonkun toisen rakentaa

Palvelun toimittaja – työnantaja, joka tekee työtä tilaajalle yhteisellä työpaikalla. Se voi olla myös urakoitsija ja aliurakoitsija. Työturvallisuuskorttikoulutuksessa toimittaja tarkoittaa myös **itsenäistä työnsuorittajaa**.

Riskien arviointi – arvioidaan sitä, kuinka suuri on mahdollisuus, että vaara aiheuttaa tapaturman ja kuinka vakavat ovat tapaturman seuraukset.

Sokeointi – tarkoittaa sitä, että ensin suljetaan säiliön sulkuventtiili, joka erottaa putkiliitoksen (kappale, joka liittää kaksi osaa yhteen). Sen jälkeen sulkuventtiiliin **asennetaan umpilaippa** (pyöreä levy).

Työtapaturma – tapaturmavakuutuslain mukaan tapaturma, joka **aiheuttaa** vamman tai sairauden työssä:

- työpaikalla tai työpaikkaan kuuluvalla alueella
- matkalla asunnosta työpaikalle tai päinvastoin
- silloin, kun työntekijä hoitaa työnantajan asioita

Työtapaturma on lain mukaan myös tapaturma, joka tapahtuu silloin kuin työntekijä yrittää **pelastaa** tai **suojella** ihmisiä tai työnantajansa omaisuutta (esim. tavaroita, koneita).

Työväline – kone, väline, tekninen laite, esim. puukko, vasara, kulmahiomakone tai sorvi. **Liikkuva** työväline on esim. trukki, traktori, metsätyökone ja kaivinkone.

Työvälineen käyttö – kaikki työvälineeseen liittyvä **toiminta**, esim. työvälineen käynnistäminen, käyttö, kuljetus, korjaus, puhdistus ja sammuttaminen.

Vaaratekijä – työympäristössä asia tai tilanne, joka aiheuttaa työssä riskejä eli vaaraa. Kun työpaikan vaaratilanteet tiedetään, voidaan arvioida, kuinka suurta riskiä ne voivat aiheuttaa ihmisille.

toimittaa = yhteisellä työpaikalla: tehdä, suorittaa jokin työ

itsenäinen työnsuorittaja = hänellä on sopimus työsuorituksesta, hänellä ei ole työntekijöitä vaan hän tekee (eli suorittaa) itse tietyn työn

arvioida = tehdä, laskea arvio, laskelma

asentaa = laittaa paikoilleen

umpilaippa

(Kuva: SH-Trade Oy)

aiheuttaa = saada aikaan, tehdä niin, että jotain tapahtuu

pelastaa = päästää tai auttaa joku tai jokin vaarasta, auttaa turvalliseen paikkaan

suojella = puolustaa, ei anna tapahtua pahaa

liikkuva = se, joka liikkuu

toiminta = tekeminen, toimiminen

Vaaratilanne – tilanne, joka aiheuttaa onnettomuuden. Myös sellainen tilanne, joka voi mahdollisesti aiheuttaa onnettomuutta. Vaaratilanne on myös **läheltä piti –tilanne**. Jotta **palotorjunta** olisi tehokkaampaa, raportoidaan myös kaikki syttymät (eli kun tuli syttyy).

Vaatimustenmukaisuusvakuutus (CE -merkintä) – asiakirja, jossa valmistaja lupaa, että kone on terveystvaatimusten ja turvallisuusvaatimusten mukainen. Kun vaatimustenmukaisuusvakuutus on allekirjoitettu, koneeseen tehdään CE – merkintä. Sen jälkeen koneen voi myydä. Jokaisen koneen mukana täytyy olla vaatimustenmukaisuusvakuutus. Se voi olla esimerkiksi käyttöohjeen liitteenä.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa täytyy olla seuraavat tiedot:

- koneen valmistajan nimi ja osoite
- tai valmistajan **edustajan** nimi ja osoite, joka on Euroopan talousalueella.
- koneen kuvaus eli millainen kone on ja mihin sitä käytetään
- luettelo niistä määräyksistä, jotka kone täyttää
- EY –tyyppitarkastustodistuksen numero
- jos tarvitaan, myös kansalliset standardit ja ohjeet, joiden mukaisesti kone on valmistettu
- vastuuhenkilön allekirjoitus ja nimenselvennys

Huom! Valmistajan vakuutus ei ole sama kuin vaatimustenmukaisuusvakuutus. Se ei kerro vielä, että kone olisi turvallinen. Kone ei ole tällöin vielä valmis.

Vakava työtaturma – iso ja vaikea työtaturma

Vaikealaatuinen vamma – sellainen **vamma**, joka on **pysyvä** vamma tai joka tekee ihmisen normaalin elämän vaikeaksi. Vaikealaatuisia vammoja ovat esimerkiksi

- pitkien luiden murtumat tai sellaiset murtumat, jotka tarvitsevat leikkaushoitoa

palotorjunta = tulipalon ehkäiseminen

läheltä piti –tilanne = melkein tapahtui onnettomuus

vaatia = haluta ehdottomasti eli kovasti jotakin

vaatimus = jotakin täytyy olla, ehto

CE -merkintä = merkki, joka kertoo, että tuote on EU:n turvallisuusvaatimusten mukainen

CE -merkki

edustaja = ihminen, joka puhuu toisen ihmisen tai yrityksen puolesta

vamma = vika, haava, murtuma tai muu sellainen, jonka voi saada onnettomuudessa

pysyvä = se, joka pysyy eli ei mene enää pois

- kun käsi tai jalka menee pois paikoiltaan ja siitä jää pysyvä vamma
- kasvojen luiden murtumat
- jos ihminen **menettää** koko sormen tai sormen osan
- kylkiluiden murtuma
- jonkin vatsan elimen vamma, joka on tarvinnut leikkaushoitoa
- aivovamma
- jos ihminen menettää näön tai kuulon eli ei näe tai ei kuule enää.

menettää = jäädä ilman jostakin tai jokin menee pois, kadottaa

Yhteinen työpaikka – työpaikka, jolla yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa. Yhteisellä työpaikalla toimii monta työnantajaa tai itsenäistä työsuorittajaa. Se voi olla esimerkiksi tehdasalue, teollisuuslaitos, rakennustyömaa, terminaali tai palvelutalo.

1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Työturvallisuuskortin käyttöönotto työpaikalla on pakollista.
		2. Työturvallisuuskortti on voimassa 4 vuotta.
		3. Rakennustyömaalla <i>tilaaja</i> tarkoittaa työnantajaa, joka tilaa työturvallisuuskortin.
		4. Rakennustyömaalla <i>tilaaja</i> tarkoittaa rakennuttajaa tai pääurakoitsijaa.
		5. <i>CE -merkintä</i> tarkoittaa, että kone on EU:n turvallisuusvaatimusten mukainen.
		6. <i>CE -merkintä</i> tarkoittaa, että kone on kansainvälisten turvallisuusvaatimusten mukainen.
		7. Rakennustyömaalla <i>toimittaja</i> tarkoittaa työnantajaa, joka tekee töitä tilaajan laskuun.
		8. Rakennustyömaalla urakoitsijaa ja aliurakoitsijaa sanotaan <i>toimittajaksi</i> .
		9. Laki velvoittaa työturvallisuuskortin käyttöönottoa työpaikalla.
		10. Rakennustyömaalla <i>toimittaja</i> on pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja.

2 Yhteinen työpaikka

2.1 Yhteisen työpaikan turvallisuus

Yhteisillä työpaikoilla tapahtuu paljon tapaturmia. Kun monta työnantajaa ja työntekijää työskentelee samoissa tiloissa tai samalla alueella, voi tulla **koordinointiongelmia**. Se tarkoittaa sitä, että yhden firman työntekijä ei ehkä tiedä, millaista työtä toisen firman työntekijä tekee. Sen takia työntekijät eivät tiedä, kuinka pitäisi **suojaautua** niin, että työn tekeminen olisi turvallista.

Työturvallisuuslain mukaan vastuu työn koordinoinnista on tilaajalla. Moni asia täytyy kuitenkin sopia erikseen, että jokainen osapuoli tietää velvollisuutensa ja osaa toimia oikein. Tämä tehdään silloin, kun tilaaja ja toimittaja tekevät sopimusta.

Työturvallisuuslain mukaan terveystarkastusten ja turvallisuusriskien arviointi täytyy tehdä ennen töiden aloittamista.

2.2 Tilaajan tai toimittajan valinta

Jokainen työnantaja on vastuussa omasta toiminnastaan ja työntekijöistään. Kuitenkin tilaajan **velvollisuus** on vaatia, että kaikki **noudattavat turvallisuusmääräyksiä** ja hyviä työtapoja. Tämä on tärkeää yhteisellä työpaikalla, koska siellä jokainen yritys **vaikuttaa** koko työpaikan toimintaan. Jokainen huolehtii myös siitä, ettei aiheuta omalla toiminnallaan vaaroja muille työntekijöille.

Hyvä turvallisuustaso kertoo tavallisesti siitä, että työ on **laadukasta**.

koordinoida = järjestää yhteen jotain

koordinointi = eri asioiden yhteen järjestäminen

suojaautua = suojata itsensä esim. vaaralta

noudattaa = toimia jonkin mukaisesti, seurata esim.

määräyksiä tai ohjeita

turvallisuusmääräys = sääntö tai ohje, joka määrittää työturvallisuudesta

vaikuttaa = olla osallisena johonkin, muuttaa jotakin asiaa

velvollisuus = asia, joka täytyy tehdä

laatu = tuotteen ominaisuus, millainen tuote on, se voi olla hyvä tai huono

laadukas = todella hyvä

Jos tilaaja **teettää** terveydelle vaarallisia töitä, hänen pitää varmistaa, että toimittaja on riittävän **pätevä** ja hänellä on lupa tehdä sellaista työtä. Sellaisia töitä voivat olla esimerkiksi **asbestityöt**.

2.3 Sopimuksen tekeminen

Kun tilaaja ja toimittaja tekevät sopimusta työn tekemisestä, sopimukseen kirjoitetaan myös turvallisuuteen liittyvät asiat. Kun on tehty hyvä sopimus, toiminta **sujuu** hyvin ja **tiedonvaihto** on hyvä.

Laki sanoo, mikä on turvallisuuden perustaso. Sopimukseen kirjoitetaan ne asiat, jotka ylittävät lainmukaiset vaatimukset. Esimerkiksi:

- tarvitaanko erityisiä **henkilönsuojaimia** ja kuka **hankkii** suojaimet?
- millä aikataululla toimittaja tekee riskinarvioinnin?
- miten käytetään **henkilöstötiloja**?
- miten käytetään **ensiapupalveluja**?
- miten ilmoitetaan vaaratilanteista ja tapaturmista?
- miten turvallisuutta valvotaan työn aikana?

Sopimuksessa tilaaja kertoo työpaikan yleissäännöt ja mitä erityisiä vaaroja työpaikalla on.

Sopimukseen kirjoitetaan myös koulutus- ja pätevyysvaatimukset, esimerkiksi täytyykö työntekijöillä olla Työturvallisuuskortti, Tulityökortti tai Tietoturvakortti.

teettää = tilata työ joltakin toiselta, antaa jonkun toisen tehdä työ, esim. työnantaja teettää työn, jonka joku toinen firma tekee
pätevä = ammattitaitoinen, joka osaa oman alansa työtä, osaa tehdä asioita hyvin

asbesti = aine, jota on käytetty rakennusmateriaalissa, se on terveydelle erittäin vaarallista ja aiheuttaa syöpää. Vuonna 1994 asbestin käyttö kiellettiin Suomessa

sujua = onnistua, mennä, esim. kaikki sujui hyvin eli kaikki meni hyvin

tiedonvaihto = asioista kertominen ja tietojen antaminen toisilleen

henkilönsuojain = laite, joka suojaa ihmistä, esim. kuulosuojain

hengityssuojain

hankkia = ostaa

henkilöstö = työpaikan työntekijät

tila = paikka, alue

ensiapu = ensimmäinen apu, jota annetaan, esim. onnettomuudessa

2.4 Tilaaja

Tilaaja on vastuussa siitä, että yhteisellä työpaikalla kaikki työt sovitetaan yhteen eli että työt sujuisivat hyvin. Tilaajan täytyy **laatia** yhteiselle työpaikalle turvallisuusohjeet siitä, miten työpaikalla liikutaan ja mitä vaaroja työpaikalla on. Ohjeissa lukee myös, miten työpaikalla yhdessä toimitaan ja miten vaaroja voi **välttää**. Näitä ohjeita noudattavat kaikki, jotka työskentelevät yhteisellä työpaikalla.

Tilaaja myös valvoo yhteisen työpaikan yleistä turvallisuutta. Jos toimittajan työntekijät eivät noudata yleistä turvallisuutta, tilaaja voi **puuttua asiaan**.

Tilaaja on vastuussa myös seuraavista asioista:

- työpaikan liikenne ja työpaikalla liikkuminen
- työpaikan järjestys ja siisteys
- muu työpaikan yleissuunnittelu
- työpaikan **olosuhteiden** ja työympäristön yleinen turvallisuus ja terveellisyys
- työpaikan yhteisistä vaaroista kertominen

Lisäksi tilaaja antaa tietoja siitä, miten toimia tulipalotilanteessa, kun joku tarvitsee ensiapua tai kun työntekijät täytyy **evakuoida**. Tilaaja kertoo myös niistä henkilöistä, jotka antavat ensiapua tai tekevät pelastustyötä.

Tilaajan täytyy varmistaa, että toimittajat saavat kaikki tiedot ja ohjeet siitä, mitkä ovat työpaikan vaaratekijät ja **haittatekijät**. Tilaajan täytyy antaa toimittajille tietoa myös **toimintaohjeista**, jotka liittyvät turvallisuuteen, esimerkiksi mitä henkilönsuojaimia alueella tarvitaan.

Turvallisuussuunnitelmassa täytyy hyvin tarkasti ottaa huomioon sellaiset työt, jotka aiheuttavat erityistä vaaraa. Sellaisia töitä ovat esimerkiksi **purkutyöt**, tietyöt, katutyöt, työt, joissa on **putoamisvaara** tai joissa maa voi **sortua**.

laatia = tehdä, kirjoittaa

esim. ohjeet

välttää = varoa, pysyä

poissa, jotakin ei tehdä,

esim. välttää virheitä

puuttua asiaan = puhua

asiasta, tehdä asialle jo-

tain

olosuhteet = tilanne, olot,

millaista on esim. työpaikal-

la

evakuoida = viedä turval-

liseen paikkaan

haitta = huono, negatiivi-

nen tai jopa vaarallinen

asia, esim. pöly tai kova

ääni työpaikalla

toimintaohje = ohje siitä,

miten toimitaan eli mitä

tehdään jossakin tilan-

teessa

purku = purkaminen, rik-

kominen, esim. vanhan

talon purku

purkutyö

pudota = tippua alas

sortua = mennä rikki, ro-

mahtaa, esim. tien reuna

voi sortua

2.5 Toimittaja

Toimittaja on vastuussa omien työntekijöidensä työturvallisuudesta myös silloin, kun he työskentelevät tilaajan **tiloissa**. Toimittaja on vastuussa siitä, että työntekijöillä on tarvittava **pätevyys**. Toimittajan täytyy myös **perehdyttää** ja opastaa työntekijät työhön ja työkohteeseen. Hänen täytyy kertoa myös työkohteen vaaroista. Toimittaja on vastuussa myös **työnjohdosta**. Hän ei kuitenkaan vastaa vuokratyöntekijöiden työnjohdosta.

Toimittajan täytyy noudattaa omassa toiminnassaan niitä turvallisuusvaatimuksia, joita tilaaja on esittänyt. Tällaisia voivat olla esimerkiksi vaatimukset, jotka liittyvät **suojausmenetelmiin**, työvälineisiin ja henkilönsuojaimiin.

Toimittaja arvioi oman työnsä vaarat. Hänen täytyy ilmoittaa myös **muille osapuolille** (työntekijöille) vaaroista ja siitä, milloin tarvitaan suojausta.

2.6 Vuokratyö

Vuokratyöntekijä on sellainen työntekijä, joka työskentelee toisen työnantajan eli **käyttäjärityksen** tiloissa. Toinen työnantaja myös johtaa ja valvoo vuokratyöntekijän työtä. Vuokratyö on yleensä lyhytaikainen työ, mutta se voi kestää myös pidempään.

Vuokratyöntekijän työnantaja on vuokrayritys. Sen takia sekä vuokrayrityksen että käyttäjärityksen täytyy myös noudattaa työturvallisuuslain **säännöksiä**, jotka liittyvät työnantajaan.

Kun vuokrayritys ja käyttäjäritys tekevät asiakassopimusta, heidän täytyy aina selvittää työhön liittyvät turvallisuusasiat.

tila = paikka, alue

pätevyys = koulutus ja ammattitaito

perehdyttää = opastaa, tutustuttaa, kertoa uusista asioista

työnjohto = töiden järjestely ja valvonta työpaikalla, esim. työnjohtaja on työntekijän lähin esimies

muut osapuolet = muut ihmiset, jotka työskentelevät samalla alueella

suojausmenetelmä = tapa tai keino, jolla voi suojata itseään vaaroilta

käyttäjäritys = yritys, joka käyttää vuokratyöntekijöitä; vuokratyöntekijät työskentelevät käyttäjärityksessä, mutta saavat palkan vuokrayritykseltä

säännös = määräys, yksittäinen kohta, joka liittyy lakiin

2.7 Työsuojeluvastuut ja työturvallisuuslaki

Työsuojelun peruslaki on työturvallisuuslaki, joka **määrittelee** työpaikan työturvallisuuden minimitason. Se määrittelee myös sen, mitkä ovat eri osapuolten vastuut ja velvollisuudet.

Työturvallisuuslaki auttaa parantamaan työympäristöä ja työolosuhteita. Se **turvaa** ja **ylläpitää** työntekijöiden **työkykyä**. Laki auttaa myös **ehkäisemään** työtapaturmia, ammattitauteja ja muita terveyden haittoja työpaikalla.

Työturvallisuuslakia käytetään kun työnantaja ja työntekijä solmivat työsuhteen tai virkasuhteen.

määritellä = kertoa jonkin asian ominaisuus eli millainen se on, esim. työntekijän vastuut ja velvollisuudet on määritelty laissa

työsuojelu = toiminta, joka tekee työn ja työympäristön turvallisemmaksi ja terveellisemmäksi

turvata = suojata, antaa turvaa, varmistaa

ylläpitää = pitää toiminnassa, pitää hyvänä

työkyky = hyvä terveys, että ihminen pystyy tekemään työtä

ehkäistä = estää, toimia niin, että jotakin ei tapahdu

2.1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Tilaajan täytyy laatia yhteiselle työpaikalle turvallisuusohjeet.
		2. Toimittajan täytyy suunnitella ja ilmoittaa palotorjuntaan, ensiapuun ja evakuointiin liittyvät toimenpiteet.
		3. Työturvallisuuslaki ei määrittele sitä, mitkä ovat eri osapuolten vastuut ja velvollisuudet, vaan osapuolten täytyy sopia niistä ennen työn aloittamista.
		4. Toimittajan täytyy noudattaa omassa työssään turvallisuusvaatimuksia, joita tilaaja on esittänyt.
		5. Toimittajan täytyy ilmoittaa oman työnsä vaaroista myös muille osapuolille.
		6. Työturvallisuuslaki määrittelee sen, mitkä ovat yhteisellä työpaikalla toimivien osapuolten vastuut ja velvollisuudet.
		7. Tilaajan ja toimittajan ei tarvitse laatia sopimusta, jossa määritellään tarkasti turvallisuuteen liittyvät asiat koska työturvallisuuslaki määrittelee ne asiat.
		8. Toimittaja valvoo yhteisen työpaikan yleistä turvallisuutta.
		9. Tilaaja voi vaatia toimittajilta erittäin vaarallisista töistä erilliset turvallisuussuunnitelmat ennen töiden alkua.
		10. Tilaajan täytyy perehdyttää ja opastaa toimittajan työntekijät työhön ja työkohteeseen.

2.8 Työnantajan vastuu ja velvollisuudet

Työnantajan täytyy huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan täytyy ottaa huomioon sellaiset asiat, jotka liittyvät työhön, **työoloihin** ja työympäristöön. Hänen täytyy ottaa huomioon myös ne asiat, jotka liittyvät työntekijän **henkilökohtaisiin ominaisuuksiin**.

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan velvollisuudet ovat eli työnantajan täytyy:

- tehdä työsuojelun toimintaohjelma. Työnantaja kirjoittaa työsuojelun toimintaohjelmaan, miten hän aikoo kehittää työpaikan työoloja ja työntekijöiden työkykyä
- arvioida riskejä eli arvioida, mitkä ovat työpaikan haitta- ja vaaratekijät, poistaa tai vähentää vaaroja niin, että siitä ei ole vaaraa työntekijän terveydelle
- tarkkailla jatkuvasti työympäristöä ja työntekijöiden tilaa
- opettaa ja ohjata työntekijöitä niin, että työ ei aiheuttaisi työntekijöille sairauksia eikä työssä tapahtuisi tapaturmia
- pitää riskien arviointia ajan tasalla ja **päivittää** toimintaohjelmaa

Työterveyshuoltolain mukaan työnantajan täytyy järjestää työntekijöilleen **työterveyshuolto**.

Työnantajan täytyy jatkuvasti **tarkkailla** työympäristöä ja työntekijöiden tilaa. Hänen täytyy tarkkailla myös sitä, että **työtavat** ovat turvallisia. Hänen täytyy selvittää vaarat ja arvioida, miten ne vaikuttavat työntekijöihin. Työnantajan täytyy tarkkailla myös **työilmapiiriä**.

Jos työntekijä huomaa työoloissa tai työmenetelmissä terveys- tai turvallisuusvaaraa, hänen täytyy tehdä siitä ilmoitus. Työnantajan täytyy antaa ilmoituksesta palautetta. Näin työnantajan ja työntekijän välinen **luottamus** lisääntyy.

työolot = työtilanteet, työssä oleminen ja työympäristö
henkilökohtainen ominaisuus = ihmisen luonteenpiirteet, millainen ihminen on

velvollisuus = asia, joka täytyy tehdä

päivittää = uudistaa, tehdä ajanmukaiseksi

työterveyshuolto = ilmainen terveyshuolto, jonka työnantaja järjestää työntekijöille, esim. töihintulotarkastus (ei välttämättä ilmaisia lääkäripalveluja)

tarkkailla = katsoa tarkkaan, seurata

työtapa = tapa tai keino, millä tavalla työtä tehdään

työilmapiiri = tunnelma, miltä tuntuu työpaikalla, esim. miten ihmiset puhuvat toisilleen

luottamus = usko, voi uskoa eli luottaa toiseen ihmiseen, että hän ei petä

2.9 Työnantajan edustaja

Työnantaja voi asettaa toisen henkilön eli **edustajansa** hoitamaan tehtäviä, jotka lain mukaan ovat työnantajan velvollisuuksia. Työnantajan täytyy perehdyttää **sijainen** työhönsä sekä huolehtia siitä, että hän pystyy hoitamaan tehtäviään.

Esimiehellä on vastuuta työsuojelusta niin paljon, kuin hänellä on tehtäviä ja **toimivaltaa**.

Kun organisaatiota kehitetään tai työtehtäviä muutetaan, on aina tärkeä määritellä tarkasti, mitkä **työsuojelovelvoitteet** kuuluvat esimiehelle tai tiettyyn työtehtävään. Jos työnjohtoa (esimiehiä) ei ole tai työnjohdolla ei ole **resursseja** hoitaa työsuojelutehtäviään, työsuojelovelvoitteet kuuluvat yrityksen ylemmälle johdolle.

Linjajohdon työsuojelutehtävät

Ylin johto

Ylin johto huolehtii siitä, että työpaikalla on toimiva työsuojelu. Jos täytyy käyttää rahaa siihen, että toiminta olisi turvallista, sen tekee tavallisesti ylin johto.

Ylin johto **vastaa** myös siitä, että työpaikan linjaorganisaatio pysyy huolehtimaan työsuojelovelvoitteistaan. Ylimmän johdon täytyy erityisesti seurata turvallisuusjohtamista sekä kehittää sitä jatkuvasti.

Keskijohto

Keskijohto päättää esimerkiksi koneiden ja laitteiden hankinnoista ja korjauksista. Keskijohto huolehtii siitä, että hankitaan vain sellaisia koneita ja työvälineitä, jotka täyttävät turvallisuusmääräykset. Keskijohdon tehtävänä on huolehtia työsuojeluohjeiden tekemisestä ja **julkaisemisesta**.

edustaja = ihminen, joka edustaa toista ihmistä tai jotain asiaa, yritystä tai muuta sellaista

sijainen = ihminen, joka tekee väliaikaisesti toisen ihmisen työtä

toimivalta = valta päättää asioista

velvoite = velvollisuus, asia, joka täytyy tehdä

resurssit = aika ja raha

vastata = olla vastuussa, huolehtia jostain, esim. työnantaja vastaa työpaikan turvallisuudesta

julkaista = antaa kaikille tiedoksi

Keskijohto myös arvioi sitä, millaisia henkilönsuojaimia työssä tarvitaan. Se huolehtii siitä, että tarvittavia suojaimia on **saatavilla** ja että työntekijöitä opastetaan suojainten käyttöön.

Keskijohdon vastuulla on varmistaa, että organisaatiossa on riittävästi turvallisuustietoa ja osaamista. Keskijohdon täytyy sovittaa yhteen työt ja työvaiheet sekä varmistaa, että työn tekeminen on turvallista. Keskijohdon täytyy myös varmistaa, että työnjohdolla on riittävästi **resursseja** (aikaa ja rahaa) työsuojeluun.

Työnjohtajat ja lähiesimiehet

Työnjohtajan tai muun esimiehen täytyy huolehtia työntekijöidensä opastamisesta työhön. Opastukseen kuuluu, että työntekijälle kerrotaan oikeat ja turvalliset työtavat ja hänelle annetaan tietoa siitä, millaisia vaaroja työympäristössä on. Opastuksen voi antaa esimies itse, työnopastaja tai muu henkilö.

Opastajan täytyy osata antaa tarvittavia tietoja, opettaa tärkeitä asioita ja kertoa omista hyödyllisistä kokemuksistaan työntekijöille. Esimiehet valvovat työtä ja työympäristöä. Heidän täytyy tarkkailla sitä, että työ tehdään oikein ja että työssä käytetään tarvittavia henkilönsuojaimia. Esimiesten täytyy antaa palautetta turvallisuusasioista ja jos tarvitaan, niin myös lisäopastusta.

Esimiesten täytyy tarkkailla myös koneiden turvallisuutta ja kuntoa. Heidän täytyy katsoa, että koneissa on suojaukset paikoillaan. Lisäksi heidän täytyy tarkkailla sitä, mikä on rakenteiden kunto ja ovatko kulkutiet turvallisia. Esimiesten täytyy valvoa myös yleistä järjestystä ja **siisteyttä**.

Työnjohdon ja lähiesimiesten työsuojelutehtäviin kuuluu myös työmenetelmien ja työn suunnittelu. Heidän täytyy määritellä, millaisia työtehtävät ovat. Jos täytyy tehdä poikkeuksellisia tai vaarallisia työtehtäviä, pitää suunnitella, miten työ tehdään ja millaisia apuvälineitä, suojaimia ja **varmistuksia** tarvitaan.

saatavilla = kaikki voivat saada

resurssit = aika ja raha

siisteys = puhtaus, kaikki on siistiä eli puhdasta

varmistus = varmistaminen, vahvistus, suojaus

2.10 Työntekijän velvollisuudet

Työntekijän täytyy huolehtia työssään sekä omasta että muiden työntekijöiden turvallisuudesta. Hän ei saa häiritä eikä kiusata muita työntekijöitä.

Jokaisen työntekijän täytyy noudattaa työpaikan turvallisuusohjetta. Jos työntekijä näkee työympäristössään **puutteita**, hänen täytyy ilmoittaa niistä esimiehelleen tai **työsuojeluvaltuutetulle**. Ilmoitus täytyy tehdä myös silloin, kun työntekijä on jo poistanut vaaran. Myös muita työntekijöitä täytyy varoittaa vaarasta ja suojella työympäristö. Työnantajan täytyy kertoa ilmoituksen tekijälle, millä tavalla vaara poistettiin.

Jokaisen työntekijän täytyy tuntea omaan työhönsä liittyvät määräykset ja ohjeet. Hänen täytyy tietää, mitä vaaroja omassa työssään ja työympäristössä on sekä osata suojautua niitä vaaroja vastaan. Jokaisen työntekijän velvollisuus on käyttää koneiden turvalaitteita ja turvajärjestelmiä. Heidän täytyy käyttää ja **huoltaa** myös tarvittavia henkilönsuojaimia.

Työntekijä voi kieltäytyä työstä, jos siitä on vakavaa vaaraa omalle tai muiden terveydelle.

2.11 Yhteisen työpaikan työsuojeluorganisaatio

Yhteisellä työpaikalla työsuojelun **yhteistoimintaa** järjestää työnantaja, joka käyttää pääasiallista määräysvaltaa. Yhteistoiminnan toisena osapuolena on työsuojeluvaltuutettu, joka on pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan **palveluksessa**.

puute = vika, ongelma; se, että jotakin ei ole
työsuojeluvaltuutettu = henkilö, joka edustaa työntekijöitä työsuojeluasioissa; työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun
huoltaa = korjata, puhdistaa, pitää kunnossa
yhteistoiminta = työnantajan ja työntekijöiden välinen neuvottelu, jossa työntekijät voivat vaikuttaa asioihin, jotka liittyvät heihin ja työpaikkaansa
palveluksessa = tehdä työtä jollekin yritykselle tai ihmiselle, saada palkkaa

Työsuojelupäällikkö

Työsuojelupäällikön valitsee työnantaja. Jos yhteisellä työpaikalla ei ole yhteistä työsuojelupäällikköä, silloin työsuojelupäällikön tehtävistä huolehtii tilaaja tai pääurakoitsija.

Työsuojelupäällikkö **avustaa** työnantajaa ja esimiehiä niissä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankkimiseen. Hän auttaa työnantajaa myös tekemään yhteistyötä työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Työsuojelupäällikön tehtävänä on myös kehittää työsuojeluyhteistoimintaa.

Työsuojeluvaltuutettu

Työntekijät voivat valita **työsuojeluvaltuutetun**, kun työpaikalla on työntekijöitä vähintään 10. Työsuojeluvaltuutettu edustaa työntekijöitä työsuojeluasioissa. Työsuojeluvaltuutettu **edustaa** työntekijöitä myös yhteistyössä **työsuojeluviranomaisiin**. Lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on ottaa selvää työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavista asioista. Työsuojeluvaltuutetun täytyy tuntea myös työsuojelusäännökset.

Hänen täytyy osallistua myös työsuojeluun liittyviin tarkastuksiin ja **tarvittaessa** asiantuntijan tutkimuksiin.

Työsuojelutoimikunta

Jos työntekijöitä on vähintään 20, voidaan perustaa työsuojelutoimikunta. Työsuojelutoimikunnassa on 4 henkilöä: työnantajan ja toimihenkilöiden edustaja sekä 2 työntekijöiden edustajaa, joista toinen on työsuojeluvaltuutettu. Työsuojelutoimikunta tarkkailee työturvallisuutta ja kehittää sitä.

2.12 Työterveyshuolto

Työterveyslain mukaan työnantajan täytyy järjestää työntekijöille ilmainen työterveyshuolto. Työterveyshuollon tarkoituksena

työsuojelupäällikkö = henkilö, joka huolehtii työpaikalla työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta työsuojeluasioissa; työnantaja valitsee työsuojelupäällikön

avustaa = auttaa

työsuojeluvaltuutettu = henkilö, joka edustaa työntekijöitä työsuojeluasioissa; työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun

edustaa = puhua toisen ihmisen tai yrityksen puolesta

viranomainen = virkamies tai virasto, organisaatio, joka noudattaa esim. valtion määräyksiä

työsuojeluviranomainen = työsuojeluun liittyvä viranomainen (virkamies) tai organisaatio, esim. sosiaali- ja terveysministeriö, työsuojeluhallitus, kuntien terveyslautakunta

tarvittaessa = jos tarvitaan

työsuojelutoimikunta = ryhmä ihmisiä, joiden tehtävänä on edistää työpaikan turvallisuutta; toimikunnassa on työnantajan ja työntekijöiden edustajia (esim. työsuojeluvaltuutettu)

on ehkäistä työssä terveysvaaroja ja haittoja sekä edistää työntekijöiden terveyttä, työkykyä ja turvallisuutta. Työterveyshuolto järjestää työntekijöille terveystarkastuksia sekä antaa neuvoja ja ohjeita. Työterveyshuolto osallistuu myös ensiavun järjestämiseen.

Työterveyshuollon henkilöillä on **salassapitovelvollisuus**.

Työntekijöillä ja heidän edustajillaan on oikeus tehdä ehdotuksia, jos he haluavat kehittää työterveyshuollon toimintaa.

salassapitovelvollisuus =
asioista ei saa kertoa tai tietoja ei saa antaa muille ihmisille

2.2. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Työntekijä on vastuussa omasta turvallisuudesta sekä muiden turvallisuudesta siltä osin, kuin hänen työnsä vaikuttaa muiden turvallisuuteen.
		2. Työntekijän täytyy ilmoittaa esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle työympäristön puutteista, joista on vaaraa työturvallisuudelle.
		3. Työntekijä ei voi kieltäytyä työstä, vaikka siitä olisikin vaaraa omalle tai muiden terveydelle.
		4. Työsuojelupäällikön valitsevat työntekijät.
		5. Työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun, jos työpaikalla on ainakin 10 työntekijää.
		6. Jos työntekijöitä on vähintään 30, voidaan perustaa työsuojelutoimikunta.
		7. Jos työpaikalla ei ole työsuojelupäällikköä, hänen tehtävistään huolehtii pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja.
		8. Työpaikalla täytyy aina olla työsuojeluvaltuutettu, jonka työntekijät valitsevat.
		9. Työpaikalla täytyy aina olla työsuojelupäällikkö tai työsuojeluvaltuutettu.
		10. Työterveyshuoltolain mukaan työnantajan täytyy järjestää työntekijöilleen työterveyshuolto.

3 Yhteinen turvallisuus

3.1 Periaatteena nolla tapaturma

Nolla tapaturmaa tarkoittaa sitä, että yhtään tapaturmaa ei saa olla. Kaikki tapaturmat ja työhön liittyvät sairaudet yritetään estää **järjestelmällisesti**.

Jotta tapaturmia voitaisiin ehkäistä hyvin, on tärkeää aina ilmoittaa tapaturmista. On tärkeää myös tutkia tapaturmia ja tehdä **toimenpiteitä**, jotta ei tapahtuisi uusia tapaturmia. Jokaista vakavaa tapaturmaa kohti tapahtuu noin 600 vaaratilannetta, jotka eivät aiheuta henkilö- tai materiaalivahinkoja (*katso kuvio alkupe- räisen vihkön sivulta 18*). Kun vaaratilanteet vähenevät, myös vakavat tapaturmat vähenevät.

Yhteisen työpaikan haasteet

Yhteisen työpaikan turvallisuus syntyy jokaisesta työntekijästä, joka työskentelee yhteisellä työpaikalla.

Yhteisellä työpaikalla on myös työntekijöitä monesta eri maasta. Tällöin täytyy varmistaa, että kaikki työntekijät ymmärtävät työturvallisuuteen liittyvät asiat, jotta työturvallisuus ei **vaarantuisi**. Yhteisellä työpaikalla kulttuurierot voivat vaikuttaa työskentelyta- poihin ja sosiaalisiin tilanteisiin. Nämä asiat voivat vaikuttaa myös työturvallisuuteen.

Yhteistyö tapaturmien torjunnassa ja tiedonkulku

Tilaaajan täytyy huolehtia siitä, että yhteisellä työpaikalla on toimi- va tiedonkulku eli asioista kerrotaan muille. Tämän vuoksi yhtei- sellä työpaikalla täytyy järjestää toimittajien työntekijöille sään- nöllisesti **palavereja** tai tiedotustilaisuuksia, jotka liittyvät turvalli- suuteen.

järjestelmällisesti = syste- maattisesti, todella hyvin
toimenpide = jonkin tehtä- vän tekeminen, esim. tarkas- tus

haaste = asia, joka täytyy ottaa enemmän huomioon, se vaatii enemmän työtä

vaarantua = joutua vaaraan

tiedonkulku = asioista ker- tominen toisilleen

torjua = ei anna tapahtua, pitää kaukana, ehkäistä, esim. torjua tapaturmia

torjunta = torjuminen, ehkäi- seminen

palaveri = kokous

3.2 Taloudelliset vaikutukset

Terve ja työkykyinen **henkilöstö** varmistaa sen, että yrityksen toiminta jatkuu. Yrityksen työtulosta heikentävät kaikki tapaturmat ja sairaudet, jotka liittyvät työhön.

Työtapaturmat ja **ammattitaudit** vaikuttavat työnantajien tapaturmavakuutusmaksuun. Tapaturmassa **kärsii** ihminen, mutta myös yrityksen toimintaan tulee häiriö ja lisää **kustannuksia**.

Katso esimerkkejä työtapaturmista ja siitä, millaisia korvauksia niistä maksettiin alkuperäisen vihkon sivulta 21.

3.3 Riskienhallinta

Riskinarviointi on turvallisuustoiminnan tärkein asia. Riskinarviointi tarkoittaa sitä, että selvitetään ja arvioidaan työn vaaroja. Työturvallisuuslain mukaan kaikesta työstä täytyy tehdä riskinarviointi.

Riskinarviointi myös dokumentoidaan eli kirjoitetaan paperille. Arvioinnin tulosten perusteella tehdään suojelutoimenpiteet.

Työnantaja (tilaaja) on vastuussa riskinarvioinnin tekemisestä. Toimittaja tekee riskiarvioinnin omasta työstään ennen työn aloittamista.

Riskinarvioinnissa tilaaja ja toimittaja selvittävät yhdessä vaarat, jotka ovat toimittajan ja tilaajan työssä. Sitten he arvioivat riskit, joita vaarat aiheuttavat. Riskien arvioinnin perusteella tilaaja vähentää työpaikan riskejä. Hän antaa ohjeita vaaroista ja siitä, miten vaaroilta voi suojautua.

henkilöstö = työpaikan
työntekijät
ammattitauti = sairaus,
joka johtuu työstä, esim.
astma tai allergia
kärsiä = tuntee fyysistä tai
henkistä kipua, jokin vaivaa
kehoa tai mieltä
kustannukset = rahameno,
maksut

Työpaikalla voi olla erilaisia vaaroja: fyysiset (melu ja värinä, lämpötila ja valo, säteily), mekaaniset (koneiden liikkuvat osat, putoavat esineet, kompastuminen tai putoaminen), kemialliset (erilaiset pölyt ja kaasut, raskasmetallit ja liuotinaaineet), biologiset (home ja bakteerit), terveydelliset (fyysinen ja henkinen jaksaminen, ergonomia ja **kuormitus**) ja organisatoriset (ristiriidat ja kiusaaminen, tiedonkulku, työn osaaminen) vaarat.

Katso lisää työympäristön vaaroista alkuperäisen vihkon sivulta 22.

Kuormitustekijöitä ovat esimerkiksi jatkuva kiire tai liian iso työmäärä.

Suomessa käytetään **viisiportaista luokittelua** kun arvioidaan riskin suuruutta.

3.4 Kuormitustekijät

Kuormitus tarkoittaa stressiä tai rasitusta työssä. Kuormitustekijä on sellainen asia, joka on vaarallinen ihmiselle tai koko työorganisaatiolle. Jokaisessa työssä on kuormitustekijöitä, jotka ovat haitallisia työntekijöille. Haitallisia kuormitustekijöitä ei voi poistaa, mutta niitä voi hallita. Haitallisia kuormitustekijöitä ovat **fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset** kuormitustekijät.

Kuormitustekijöitä ovat esimerkiksi liian raskas työ, vaikeat työasennot, vaikeat nostot, huonot koneet ja laitteet. Myös huonosti järjestetty työpiste on yksi kuormitustekijöistä. Samoin **melu** eli kova ääni, värinä ja liian kylmä tai kuuma työpiste lisäävät kuormitusta työssä.

kuormitus = stressi, rasitus eli vaikea asia, joka häiritsee työn tekemistä
luokitella = ryhmittää, laittaa johonkin ryhmään
luokittelu = ryhmittely, luokkiin eli ryhmiin jakaminen, esim. kolmiportainen tai viisiportainen luokittelu
viisiportainen luokittelu = luokittelu eli ryhmittely, jossa on viisi ryhmää eli portasta
fyysinen = liittyy ihmisen kehoon
psyykinen = liittyy ihmisen mieleen, ajatuksiin
sosiaalinen = liittyy ihmisten väliseen kanssakäymiseen
melu = kova ääni, meteli

Kuormitustekijöitä ovat myös epäselvät työtavoitteet, jatkuva kiire, työmäärää tai jos **työtahtia** ei voi itse muuttaa. Lisäksi työskentely yksin tai huono yhteistyö ja epätasa-arvo ovat kuormitustekijöitä.

Työntekijä pystyy kestävänsä työkuormitusta paremmin, jos hän pystyy **palautumaan** työkuormituksesta kunnolla (esim. lepo).

työtahti = työn tekemisen nopeus
palautua = palata aikaisempaan kuntoon esim. lepäämällä

3. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Jokaista vakavaa tapaturmaa kohti tapahtuu noin 600 vaaratilannetta.
		2. Työturvallisuuslain mukaan kaikista töistä ei tarvitse tehdä riskinarviointia.
		3. Työpaikan vaaratekijöitä kukaan ei pysty poistamaan.
		4. Riskinarvioinnissa selvitetään tärkeimmät työoloihin ja työturvallisuuteen liittyviä vaaroja.
		5. Riskinarvioinnin tavoitteena on poistaa kaikki vaarat.
		6. Suomessa käytetään kolmiportaista luokittelua, kun arvioidaan riskin suuruutta.
		7. Työturvallisuutta pitää suunnitella ja kehittää vain suurilla yhteisillä työpaikoilla.
		8. Kun työnantaja haluaa selvittää työpaikan vaarat, työturvallisuuslain mukaan työnantajalla ei ole velvollisuutta tehdä niin.
		9. <i>Läheltä piti</i> -tilanne tarkoittaa vaaratilannetta, jossa onnettomuus oli lähellä eli melkein tapahtui onnettomuus.
		10. Jokaisen työntekijän täytyy noudattaa työpaikan turvallisuusohjetta, paitsi jos työntekijällä on työturvallisuuskortti.

4 Perehdytys

4.1 Perehdytys yhteisellä työpaikalla

Työturvallisuuskorttikoulutus ei **korvaa työpaikkakohtaista** perehdytystä. Se tarkoittaa sitä, että vaikka työntekijä on suorittanut koulutuksen ja saanut työturvallisuuskortin, hänet täytyy silti **perehdyttää** työhön uudella työpaikalla.

Perehdytys tarkoittaa työpaikan asioiden kertomista uudelle työntekijälle. Perehdytystilaisuus on yhteisen työpaikan koulutus-tilaisuus, jossa tilaaja antaa uusille työntekijöille työpaikkakohtaisen perehdytyksen. Silloin työntekijä saa tietoa työalueen yleisistä pelisäännöistä, **erityisolosuhteista** ja työpaikan vaaratekijöistä. Sen lisäksi jokainen toimittaja vastaa omien työntekijöidensä perehdytyksestä. Jokaisen työntekijän täytyy ottaa myös itse asioista selvää.

Liikenne ja liikkuminen yrityksen ulko- ja sisäalueella

Tilaaja järjestää liikenteen ja liikkumisen yhteisellä työpaikalla. Hän antaa myös kulkuluvan. Kulkulupa myönnetään tavallisesti henkilölle eikä esimerkiksi ajoneuvolle.

Uudelle työntekijälle annetaan yleensä alueen kartta, jossa ovat:

- alueen eri toiminnot ja rakennukset
- pysäköintialueet, **lastausalueet** ja säiliöalueet
- kulkutiet autoille ja henkilöille
- kokoontumispaikat ja pelastustiet
- paikka, jossa on välineitä tulipalon sammuttamiseksi
- paikka, josta saa tarvikkeita **ensiapuun**

Päihteet ja tupakointi

Päihteitä ovat alkoholi, huumeet, jotkin kemikaalit ja väärin käytetyt lääkkeet. Päihteiden käyttö ja hallussapito eli mukaan ottaminen työpaikalle on kielletty. Tupakointi on myös kielletty, se on sallittu vain tupakointipaikalla.

perehdyttää = opastaa, tutustuttaa, kertoa uusista asioista

perehdytys = perehdyttäminen, opastaminen, uusien asioiden kertominen työpaikalla

korvata = käyttää jotakin jonkin toisen asemesta

työpaikkakohtainen = liittyy yhteen työpaikkaan, esim. työpaikkakohtainen perehdytys

erityisolosuhteet (työpaikalla) = jotakin erityisen vaarallista työpaikalla, esim. jos työpaikalla on kemikaaleja tai räjähteitä

lastaus = kuorman tekeminen, tavaroiden laittaminen esim. kuorma-autoon

ensiapu = ensimmäinen apu, jota annetaan esim. onnettomuudessa

päihteet = alkoholi, huumeet, jotkin kemikaalit tai lääkkeet, joita käytetään väärin

Henkilönsuojaimet

Vaarojen arvioinnissa selvitetään, millaisia henkilönsuojaimia työssä täytyy käyttää. Monilla työpaikoilla tilaaja kertoo, mitä henkilönsuojaimia työntekijöiden täytyy käyttää jatkuvasti, esimerkiksi turvakengitä, suojalaseja tai suojavaateetusta.

Henkilönsuojaimien lisäksi tilaajan täytyy kertoa, mitä lisäsuojaimia työntekijä tarvitsee kun hän työskentelee erityisalueella. Työntekijän oman työnantajan täytyy kertoa, mitkä suojaimet ovat pakollisia hänen työtehtävässään (esim. hitsaustyössä tai puhdistustyössä).

Työnantajan täytyy myös opastaa työntekijää, miten voi käyttää, säilyttää ja huoltaa suojaimia.

Lisäksi työnantajan velvollisuus on valvoa suojaimien käyttöä. Työnantajan täytyy hankkia vain sellaiset henkilönsuojaimet, jotka täyttävät turvallisuusmääräykset ja sopivat työhön.

Suojaimia täytyy käyttää annetun ohjeen mukaan. Työntekijän täytyy huolehtia siitä, että suojain on kunnissa. Ennen kuin käytät henkilönsuojainta, varmista että

- tiedät, kuinka suojainta käytetään
- suojaimessa on CE -merkki
- suojain on ehjä ja puhdas
- suojaimessa ei ole halkeamia, värimuutoksia, paikkauksia
- suojakäsineessä, suojavaatteessa tai niiden pakkauksessa kuvatus, joka kertoo, mitä vaaraa niillä voi torjua
- on suomenkielinen suojaimen käyttöohje
- suodatin suojaa pölyltä tai kaasulta
- suojain on oikeankokoinen ja istuu hyvin

Katso tarkemmin, mitä henkilönsuojainta täytyy käyttää missäkin työtehtävässä alkuperäisen vihkon sivulta 29.

turvakengät

suojalasis

kuulosuojain

hitsausmaski

käsineet eli hanskat

hengityssuojain

kypärä

Luvanvaraiset työt

Joissakin töissä on paljon vaaratekijöitä, ja silloin työntekijän täytyy suorittaa erityiskoulutus. Sellaisia töitä ovat esimerkiksi tulityö, kattotulityö, säiliö- ja putkityö, nosturin tai trukin käyttö, sähkötyö ja **asbestityö**.

Siisteys ja järjestys sekä jätteiden käsittely

Siisteys ja järjestys parantavat työpaikan turvallisuutta. esimerkiksi ne vähentävät työkalujen rikkoutumista, ihmiset kompastuvat ja kaatuvat vähemmän jne. Myös paloturvallisuus paranee, koska työtiloissa on vähemmän sellaista tavaraa, joka syttyisi palamaan. Kun tehdään turvallisuustarkastuksia, katsotaan myös sitä, kuinka siisti ja hyvässä järjestyksessä työpaikka on.

Selvitä, mitä jätelajeja työpaikallasi on ja missä ovat lähimmät jäteastiat. Erikseen täytyy lajitella **kierrätettävä** jäte, kaatopaikkajäte ja ongelmajäte.

Jokaisen työntekijän täytyy huolehtia siitä, että työpaikka on siisti ja tavarat ovat järjestyksessä.

Erityisolosuhteet tai -toiminnot yhteisellä työpaikalla

Erityisolosuhteilla tarkoitetaan sitä, että työntekijöiden täytyy tehdä **erityistoimenpiteitä**. Erityistoimenpiteitä tehdään silloin, kun alueella on kemikaaleja, nostotöitä, **säteilyä** tai lämpöä. Erityistoimenpiteitä vaativat palovaaralliset ja **räjähdysvaaralliset** tilat tai tutkimus- ja testaustyöt.

Tilaajan täytyy kertoa toimittajille näistä vaaroista. Näillä alueilla liikkuminen vaatii tavallisesti kirjallisen turvallisuussuunnitelman.

Toiminta onnettomuustilanteessa

Uuden työntekijän perehdytyksessä kerrotaan, miten onnettomuustilanteessa toimitaan, missä on kokoontumispaikka, sammutuslaitteet, ensiapupaikka, hätäsuihkut jne.

luvanvarainen työ = työ, jonka tekemiseen täytyy olla lupa

asbesti = aine, jota on käytetty rakennusmateriaalissa, se on terveydelle erittäin vaarallista ja aiheuttaa syöpää

kierrätettävä = tavara tai jäte, jota voi kierrättää eli käyttää uudestaan

erityistoimenpide = jonkin erityisen tehtävän tekeminen

räjähde = aine, joka räjähtää, esim. dynamiitti

säteily = vaarallinen aaltoliike, jota ei voi nähdä, esim. atomipommin säteily, myös hitsauksessa syntyy säteilyä

säteilyn varoitusmerkki
räjähdysvaarallinen tila = paikka, jossa on aineita, jotka voivat räjähtää, siinä on iso tulipalon riski

Lisäksi kerrotaan, miten työpaikalla tehdään **hälytys**. Kannattaa selvittää työpaikan hälytysääni, koska eri tehtaiden äänet ovat erilaisia.

Pelastussuunnitelma täytyy olla sellaisella työpaikalla, jossa on paikalla yli 30 ihmistä tai jossa käsitellään ja varastoidaan kemikaaleja.

Onnettomuustilanteissa toimiminen

Toiminta hätätilanteessa

1. Selvitä, tarvitaanko **ensiapua**:
 - arvioi tilanne nopeasti
 - jos sydän tai hengitys on pysähtynyt, pitää toimia nopeasti.
 - jos verta vuotaa paljon, pitää myös toimia nopeasti.
2. Tee hätäilmoitus työpaikan ohjeiden mukaan.
3. Anna hätäensiapua.
4. Huuda lisääpua ja jaa tehtäviä muille työntekijöille.
5. Huolehdi siitä, että osaat opastaa auttajat potilaan luokse.

Eri työpaikoilla hälytysnumerot ovat erilaisia. Selvitä, mitkä ovat sinun työpaikkasi hälytysnumerot. Selvitä myös työpaikkasi tarkka osoite, jotta voit hälyttää (soittaa) apua.

Selvitä tilaajalta ennen työn aloittamista, missä ovat työpaikan **ensiapupisteet**.

Hätäilmoitus

Kun soitat apua

1. ole rauhallinen ja kerro, mitä on tapahtunut: onko tapahtunut onnettomuus vai onko se **sairauskohtaus**?
2. kerro, montako ihmistä on **loukkaantunut**
3. kerro, missä loukkaantuneet ihmiset ovat (tapahtumapaikka)
4. onko ihmisiä vaarassa?
5. vastaa kysymyksiin selkeästi
6. lopeta puhelu vasta sitten, kun olet saanut siihen luvan
7. älä soita muita puheluja, jotta hälytyskeskus voi soittaa takaisin (esim. kysyä tai antaa lisätietoja)
8. opasta auttajat paikalle eli näytä, missä tapahtumapaikka on; ilmoita työnjohdolle ja portille.

hälytys = hälytysmerkki, kova ääni, esim. palohälytys

ensiapu = ensimmäinen apu, jota annetaan esim. onnettomuudessa

ensiapupiste = paikka, jossa on ensiaputarvikkeita, esim. laastareita, puhdistusaineita yms.

sairauskohtaus = elimistön toiminnan häiriö, esim. sydänkohtaus

loukkaantua = loukata itsensä, satuttaa esim. käsi, jalka, pää tai jokin muu kehonosa

Kaasuvaara

Kaasuvaarasta ilmoitetaan yleisellä vaaramerkillä. Yleinen vaaramerkki on **nouseva** ja **laskeva** ääni, joka kestää yhden minuutin. Yleisen vaaramerkin voi antaa myös esim. **pillityyppisellä** hälyttimellä. Silloin kuuluu lyhyitä äänimerkkejä.

Eri tehtaiden hälytysäänet ovat erilaisia. Selvitä ne itsellesi ennen töiden aloittamista.

Kun kuulet yleisen vaaramerkin

1. mene nopeasti sisälle ja pysy siellä
2. varoita muita ihmisiä kaasuvaarasta
3. suojaa hengitystäsi niin, että pidät suun ja nenän edessä kosteaa kangasta
4. jos mahdollista, mene merkittyyn suojapaikkaan ja toimi siellä ohjeiden mukaisesti
5. sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihto
6. kuuntele radiota tai sisäistä hälytysjärjestelmää
7. älä käytä puhelinta (pidä puhelinlinjat vapaina)

Jos et pääse sisälle, mene pois vaara-alueelta sivutuuleen. Katso **tuulipusseista** tai savusta, mistä suunnasta tuuli puhaltaa. Suojaa hengitystäsi ja mene lähimpään suojapaikkaan tai rakennukseen. Älä käytä hissiä. Älä kuitenkaan poistu alueelta, ennen kuin siitä kerrotaan, ettet joutuisi matkalla vaaraan.

Yhteyshenkilöt yhteisellä työpaikalla

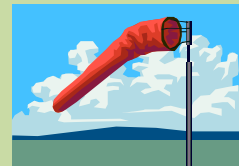
Uuden työntekijän täytyy tietää, keneen hän voi ottaa yhteyttä yhteisen työpaikan turvallisuusasioissa. Näitä turvallisuusasioita voivat olla esimerkiksi liikenteen järjestäminen, **suojaamaton** kaivanto, kemikaalivuoto tai muut vaaratilanteet. Tapaturmailmoitus täytyy tehdä aina omalle työnantajalle.

nouseva ääni = ääni nousee, tulee korkea ääni

laskeva ääni = ääni laskee, tulee matala ääni

pilli

tuulipussi

suojaamaton = ei ole suojattu, esim. auki oleva aukko

4. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Työturvallisuuskorttikoulutus korvaa työpaikkakohtaisen perehdytyksen.
		2. Kulkuluvan yhteiselle työpaikalle myöntää toimittaja.
		3. Alkoholin käyttäminen työpaikalla on kielletty, mutta hallussapito eli mukaan ottaminen on sallittu.
		4. Yhteisellä työpaikalla tilaaja määrittelee, mitä erityissuojaimia työntekijöiden täytyy käyttää.
		5. Työnantajan velvollisuus on valvoa, että työntekijät käyttävät henkilösuojaimia.
		6. Käytä vain sellaista suojainta, joka on ISO -standardin mukainen.
		7. Käytä vain sellaista suojainta, jossa on CE -merkintä.
		8. Työntekijä ei tarvitse tulityön tekemiseen erillistä lupaa, jos hänellä on työturvallisuuskortti.
		9. Jos työpaikalla käsitellään ja varastoidaan kemikaaleja, täytyy tehdä turvallisuus-suunnitelma.
		10. Suomessa kaikkien tehtaiden hälytysäänet ovat aina samanlaisia eli standardin mukaisia.

5 Turvallinen työpäivä

5.1 Työvälineet, koneet ja laitteet

Koneessa ja laitteessa täytyy olla CE –merkki, jos kone on valmistettu vuoden 1994 jälkeen.

Ennen työn aloittamista täytyy tarkistaa koneen ja laitteen kunto.

- Ovatko suojat paikoillaan ja kunnossa?
- Ovatko sähköjohto ja liitokset ehjiä vai näkykö niissä murtumia tai **halkeamia**?
- Ovatko **letkut** ja **liittimet** ehjiä?
- Ovatko laitteen hallintalaitteet (esim. käynnistuspainike ja pysäytyspainike) kunnossa?
- Tiedätkö, miten käynnistät laitteen ja miten pysäytät sen?
- Täytyykö olla työlupa, jos haluat työskennellä laitteella?

Jos huomaat laitteessa vikoja, ilmoita siitä työnantajalle. Poista vika, jos se on mahdollista. On hyvä myös merkitä viallinen laite, jotta muut työntekijät eivät käyttäisi laitetta ennen kuin vika on korjattu.

Jos laitteesta lähtee enintään 85 **dB:n melu**, sen lähellä ei saa olla enemmän kuin 8 tuntia.

Katso myös työympäristöä ja mieti työskentelytapaa. Käytä apuna esim. seuraavia kysymyksiä:

- Miten sähköjohdot, paineilmaletkut tai kaasuletkut on laitettu työpisteeseen?
- Onko riittävästi työtilaa ja valoa?
- Onko **kulkuväylillä** ja työskentelyalueella hyvä järjestys?
- Onko työasentosi hyvä? Onko **työskentelytaso** sopivalla korkeudella?
- Syntyykö työssäsi huujuja, lentäviä siruja, lämpöä tai pölyä?

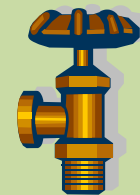
halkeamia

letku = pehmeä putki

letku

liitin = asia, joka liittää eli yhdistää kaksi osaa yhteen

liitin

melu = kova ääni

dB = desibeli, kertoo esim. kuinka voimakasta ääni on

kulkuväylä = kulkutie

työskentelytaso = suora ja tasainen pinta, jolla voi työskennellä

Lähiympäristössä on erilaisia vaaratekijöitä, jotka aiheutuvat koneiden, laitteiden ja työvälineiden käytöstä. Sellaisia vaaratekijöitä voi olla esimerkiksi sähköiskun vaara tai kaatumisvaara, joka syntyy kun johtoja vedetään. Lisäksi voi olla kipinöitä, joista työvaatteet tai muu materiaali voi syttyä palamaan.

Tilaaajan ja toimittajan täytyy järjestellä eri työt alueella niin, että niistä ei aiheutuisi vaaraa. Esimerkiksi sellaisessa tilassa, jossa on **räjähdysvaaraa**, laitteet laitetaan sellaiseen paikkaan, jossa niistä on mahdollisimman vähän vaaraa. Myös työt, joista voi syntyä **kipinöitä** (esim. hitsaustyö), tehdään silloin kun vaara on mahdollisimman pieni. Lisäksi määritellään koneiden ja laitteiden käyttöön liittyvät luvat. On tärkeää myös ilmoittaa, missä ja miten koneita ja laitteita käytetään.

räjähdysvaara = vaara, että jokin aine voi räjähtää

räjähde

kipinä = pieni kappale, joka palaa pienen hetken, esim. hitsaustyössä syntyy kipinöitä

kipinöitä

5.1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Koneen käyttäjä on vastuussa siitä, että koneessa on suojalaitteet.
		2. Jos yhteisellä työpaikalla toimittaja käyttää tilaaajan työkaluja, on toimittaja itse vastuussa siitä, että laite on turvallisuusmääräysten mukainen.
		3. Viallinen laite täytyy merkitä eikä sitä saa käyttää ennen kuin vika on korjattu.
		4. Työnantajan ei tarvitse antaa työntekijälle opastusta laitteen käytöstä, jos työntekijällä on työturvallisuuskortti.
		5. Kun laitteesta lähtee enintään 85 dB:n melu, sen lähellä ei saa olla enemmän kuin neljä tuntia.

5.2 Nostotyöt

Nostolaitteet, nostoapuvälineet ja taakka voivat aiheuttaa työntekijälle erilaisia vaaroja, esimerkiksi:

- nosturin tai nostoapuvälineen liikkuvat osat tai liikkeet
- nosturin tai nostoapuvälineen mekaniikka ei kestä
- taakka** ei ole stabiili eli ei ole vakaa
- esineet voivat pudota
- taakan reunat tai kulmat ovat teräviä
- hyvin kuuma tai kylmä kappale
- kemikaalit

Kun tehdään työtä nostolaitteilla, vaaraa voi syntyä silloin,

- kun taakkaa kiinnitetään nostolaitteeseen, esim. sormet voivat jäädä väliin
- kun taakkaa nostetaan tai siirretään - taakka voi heilua tai pudota
- kun taakkaa otetaan pois nostolaitteesta

Henkilöitä saa nostaa vain nostolaitteella, joka on tarkoitettu henkilöiden nostamiseen. Työntekijän täytyy käyttää putoamissuojaimia eli **turvavaljaita**, jos hän työskentelee **nostokorissa**. Työntekijä ei saa poistua nostokorista työn aikana eikä myöskään saa tehdä työtä nostokorin kaiteella (reunalla).

Trukin ja henkilönostimen kuljettajalla täytyy olla työnantajan kirjallinen lupa.

Työnantaja on vastuussa siitä, että laitteen käyttäjä on saanut opastuksen ja osaa käyttää konetta. Nostoa täytyy myös suunnitella etukäteen ja valvoa, jos on tarvetta.

Ennen nostotyön aloittamista varmista työturvallisuus eli mieti, oletko pätevä, että voit käyttää kyseistä nostolaitetta.

taakka = kuorma, tavarat, joita esim. nostetaan

turvavaljaat

trukki

nostokori

5.3 Putoamisvaaralliset kohteet

Putoamisvaarallinen kohde tarkoittaa työpaikkaa, jossa on vaara, että työntekijä voi pudota korkealta alas. Putoamisvaarallisia työpaikkoja ovat tikkaat, telineet sekä **kuilut** ja **aukot**.

Nojatikkaita saa käyttää vain tilapäiseen ja lyhytaikaiseen työhön. Vain hyväksytyjä tikkaita voi käyttää. Nojatikkaita ei saa käyttää työskentelytasona.

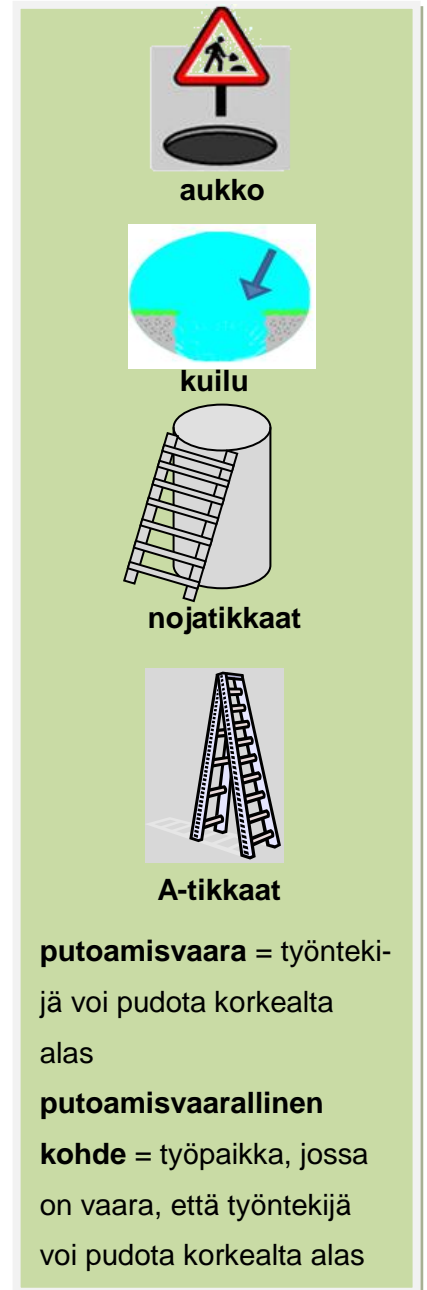
A-tikkaita saa käyttää vain silloin, kun työtelineitä ei voi käyttää. A-tikkaita saa käyttää työalustana, jos työntekijä seisoo niillä alle 1 metrin korkeudessa.

Teline täytyy pystyttää ohjeiden mukaisesti. Kun telineitä pystytetään, täytyy ottaa huomioon erilaisia asioita, esim. millaisia ovat alusta, työtasot, kaiteet tai nousutasot. Telineet täytyy aina tarkastaa ennen käyttöä. Telineessä täytyy olla telinekortti.

Kuilut ja aukot täytyy merkitä ja suojata (kansi, luukku, kaide). Kun avataan tai suljetaan nostoaukkojen luukkuja, täytyy tarvittaessa käyttää turvavaljaita tai turvaköyhtä. Nostoaukkojen alapuoli täytyy merkitä esim. lippusiimalla (naru, jossa on pieniä lippuja)

Putoamisvaaraa voi olla seuraavissa paikoissa, kun työntekijä

- työskentelee korkealla paikalla
- liikkuu kulkuteillä, jotka menevät työkohteisiin
- liikkuu lähellä reunaa
- liikkuu lähellä kuiluja tai aukkoja
- työskentelee telineillä tai tikkailla
- nousee auton ohjaamoon tai tulee ohjaamosta alas
- liikkuu lastauslaiturilla tai auton takalaitanostimella (kuorma-auton takana oleva liikkuva taso)

aukko

kuilu

nojatikkaat

A-tikkaat

putoamisvaara = työntekijä voi pudota korkealta alas

putoamisvaarallinen kohde = työpaikka, jossa on vaara, että työntekijä voi pudota korkealta alas

Yhteisellä työpaikalla tilaajan ja toimittajan täytyy selvittää, miten he käyttävät omissa toiminnoissaan työtelineitä ja suojarakenteita, jotka estävät ihmisten ja tavaroiden putoamista.

Tilaaja tekee yhteiselle työpaikalle yleiset turvallisuusohjeet sekä tarkemmat turvallisuusohjeet siitä, miten putoamissuojaus tehdään. Myös toimittaja tekee omat turvallisuusohjeet ja antaa ne omille työntekijöille ja toimittajille.

Työpaikassa, jossa on putoamisvaaraa, täytyy käyttää esim. **kai-teita**, aitauksia, suojakatoksia tai muita turvallisuuslaitteita, jotta työskentely olisi turvallista.

Kun tehdään työtä korkealla paikalla, pitäisi käyttää **kiinteitä** ja pysyviä työskentelytasoja. Jos tämä ei ole mahdollista, täytyy valita muu työväline, esimerkiksi **henkilönostin** tai telineet, jotta työn tekeminen olisi turvallista.

5.4 Suljettu ahdas tila

Ahtaita tiloja voivat olla esimerkiksi säiliöt, isot putket tai kaivot. Ahtaassa tilassa voi olla esimerkiksi seuraavia vaaratekijöitä:

- kemikaaleja ja pölyä
- sekoittimia ja mittalaitteita, joissa on säteilyä
- pinnan muoto
- tilan reuna voi sortua.

Myös työ, jota työntekijä tekee ahtaassa tilassa, voi aiheuttaa erilaisia vaaratekijöitä, esim. sähköiskun vaara, palovaara tai räjähdysvaara, ergonomisia tai mekaanisia vaaratekijöitä.

kaide

kiinteä työtaiso = sitä ei voi siirtää, se on kiinni, esim. seinässä tai lattiassa
henkilönostin = laite, jolla nostetaan ihmisiä korkealle
henkilönosto = ihmisten nostaminen korkealle

Turvallinen työskentely yhteisellä työpaikalla

Kun yhteisellä työpaikalla tehdään työtä ahtaassa tilassa, tilaajan ja toimittajan täytyy sopia seuraavista asioista:

- työn aloittamisesta ja lopettamisesta kertominen
- työluvat
- erilaiset merkinnät ja **kyltit** (esim. *miehiä työssä* –kyltti)
- ahtaan tilan käyttö, esim. mitä työvälineitä ahtaassa tilassa saa käyttää
- ahtaan tilan ympäristö, esim. tila on palo- ja räjähdysvaarallisella alueella
- miten ahtaan tilan voi erottaa koko työprosessista?
- ahtaan tilan tuuletukset, varmistetaan, että ilman laatu on hyvä
- **varmistushenkilöt** ja henkilönsuojaimet
- pelastussuunnitelma eli miten toimitaan hätätilanteessa.

Varmista säiliötyössä, että sähkölaitteet eivät käynnisty automaattisesti sekä noudata säiliötyöohjeita. Käytä henkilökohtaisia suojaimia. Metallisäiliössä käytä **paineilmatyökaluja** tai sähkötyökaluja, joissa on pieni sähköinen jännite (niistä ei voi saada sähköiskua). Säiliön ulkopuolella täytyy olla varmistushenkilö.

5.5 Kemikaalit

Tilaajan täytyy varmistaa, että toimittaja ja hänen työntekijänsä saavat tiedot ja ohjeet siitä, mitkä ovat yhteisen työpaikan kemiallisia vaaratekijöitä. Tilaajan täytyy antaa myös turvallisuuteen, palontorjuntaan, ensiapuun ja evakuointiin liittyvät toimintaohjeet. Tarvittaessa tilaaja kertoo työt ja työvaiheet, joista toimittajan täytyy tehdä turvallisuussuunnitelma ennen töiden alkua.

Toimittaja perehdyttää omat työntekijänsä ja toimittajansa työpaikan turvallisuussuunnitelmaan.

kyltti

varmistushenkilö = henkilö, joka varmistaa, että toisen työntekijän työskentely on turvallista; hän esim. seisoo työntekijän lähellä, soittaa apua ja auttaa, jos jotain tapahtuu.

paineilma = tiivistä ilmaa, jonka paine eli voima saadaan esim. kompressorilla

naulapyssy, joka toimii paineilmalla
(Kuva: Wikipedia)

Kemikaalien varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvat vaarat voidaan jakaa kolmeen luokkaan, jotka ovat palo- ja räjähdysvaara, terveydellinen vaara sekä ympäristövaara.

Kemikaalivaaroja voivat olla erilaiset aerosolit, sumut, huurut (höyryt) ja pölyt. Aerosoleja ja sumuja syntyy esim. ruisku-maalauksessa, huuruja syntyy hitsauksessa ja pölyjä esim. purkutöissä.

Ota selvää ja kysy työpaikan kemikaalivaaroista!

Katso kemikaalien varoitusmerkit alkuperäisen vihkon sivulta 48
Tilaaajan täytyy kertoa työntekijälle, joka tulee yhteiselle työpaikalle, mitä kemikaaleja alueella varastoidaan ja käsitellään ja mitä vaaroja niihin liittyy. Myös toimittajan täytyy kertoa tilaajalle turvallisuusohjeissa, mitä kemikaaleja työssä käsitellään ja varastoidaan. Turvallisuusohjeissa kerrotaan esimerkiksi tupakoinnista, tulitöiden tekemisestä alueella ja siitä, mitä henkilönsuojaimia alueella täytyy käyttää.

5.6 Työskentelyn lopetus yhteisellä työpaikalla

Kun työpäivä päättyy, varmista että

- koneissa ja laitteissa ei ole sähköä, ne on kunnossa ja puhdistettu
- koneet, laitteet ja muut tavarat on palautettu paikoilleen
- työpiste on siisti ja järjestyksessä
- jätteet on lajiteltu ja kuljetettu keräyspisteisiin

Kierrätettävät ja **hyötykäytettävät** jätteet ovat esimerkiksi

- paperijäte ja pahvijäte
- muovijäte
- lasi
- puu
- metallit
- jäte, jota voi polttaa (energiajäte)
- jäte, jota voi laittaa kompostiin (biojäte)

kierrättää = käyttää uudelleen, esim. tavaroista tai jätteistä voi tehdä uusia tuotteita (uusiopaperi)
kierrätettävä = tavara tai jäte, jota voi kierrättää eli käyttää uudestaan
hyötykäytettävä = tavara tai jäte, jota voi käyttää uudestaan eli sitä voi käyttää hyödyksi

5.2. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
		1. Jos tehdään erikoisnostoja, täytyy tehdä kirjallinen suunnitelma.
		2. Työympäristön siisteys ja järjestys vaikuttavat työntekijän turvallisuuteen.
		3. A-tikkaita saa käyttää työalustana, jos työntekijä seisoo niillä alle 2 metrin korkeudessa.
		4. Jos työntekijä työskentelee teleskooppinostimen nostokorissa, hänen täytyy käyttää turvavaljaita.
		5. Työntekijä saa tehdä työtä nostokorin reunalla, jos hän käyttää turvavaljaita.
		6. Henkilönostimen kuljettajalla täytyy olla työnantajan kirjallinen lupa.
		7. Kun työntekijä työskentelee ahtaassa tilassa, täytyy ulkopuolella olla varmistushenkilö.

Kierrätettävä jäte

Kaatopaikkajäte

Ongelmajäte

Liite. Nostoihin ja konetöihin liittyvät käsimerkit

ALOITA		Huomio; Käskyn alku: molemmat kädet ovat vaakasuorassa edessä.
SEIS		Keskeytyks; Liikkeen lopetus: oikea käsivarsi osoittaa ylös kämmen eteenpäin.
LOPPU		Toiminnon loppu: molemmat kädet vastakkain rinnan korkeudella.
NOSTA		Oikea käsivarsi osoittaa ylöspäin kämmen eteenpäin ja tekee hitaasti ympyrän.
LASKE		Oikea käsivarsi osoittaa alaspäin kämmen sisäänpäin ja tekee hitaasti ympyrän.
PYSTYSUORA ETÄISYYS		Kädet osoittavat, mikä on etäisyys.
LIIKU ETEEN		Molemmat käsivarret taivutetaan kämmenet ylöspäin, kädet tekevät hitaita liikkeitä ylös ja alas.
LIIKU TAAKSE		Molemmat käsivarret taivutetaan kämmenet alaspäin ja kädet tekevät hitaita liikkeitä kehosta poispäin.
OIKEALLE		Merkinantajasta oikealle: oikea käsivarsi ojennetaan vaakasuoraan kämmen alaspäin ja tehdään hitaita pieniä liikkeitä kehosta oikealle.
VASEMMALLE		Merkinantajasta vasemmalle: vasen käsivarsi ojennetaan vaakasuoraan kämmenpuoli alaspäin ja tehdään hitaita pieniä liikkeitä kehosta vasemmalle.
VAAKASUORA ETÄISYYS		Kädet osoittavat, mikä on etäisyys.
HÄTÄPYSÄYTYS		Molemmat käsivarret osoittavat ylöspäin kämmenet eteenpäin.

Sanasto

A	
ahdas tila	= pieni paikka, esim. säiliö, kaivo
aiheuttaa	= saada aikaan, tehdä niin, että jotain tapahtuu
aiheutua	= tulla, johtua
ammattitauti	= sairaus, joka johtuu työstä, esim. astma tai allergia
arvioida	= tehdä, laskea arvio, laskelma
asbesti	= aine, jota on käytetty rakennusmateriaalissa, se on terveydelle erittäin vaarallista ja aiheuttaa syöpää. Vuonna 1994 asbestin käyttö kiellettiin Suomessa
asbestijäte	= terveydelle erittäin vaarallinen ongelmajäte, sitä ei saa laittaa muiden jätteiden sekaan
asentaa	= laittaa paikoilleen
avonainen astia	= astia, jossa ei ole kantta, se on auki
avustaa	= auttaa
C	
CE –merkintä	= merkki, joka kertoo, että laite on EU:n turvallisuusvaatimusten mukainen
CE –merkitty	= suojain tai laite, jossa on CE -merkintä
D	
dB	= desibeli, se kertoo esim. kuinka voimakasta ääni on
E	
edellyttää	= vaatia, täytyy tehdä jotakin
edellytys	= ehto, jotakin täytyy olla
edustaa	= puhua toisen ihmisen tai yrityksen puolesta, esim. työsuojeluvaltuutettu edustaa työntekijöitä
edustaja	= ihminen, joka puhuu esim. toisen ihmisen tai yrityksen puolesta
ehkäistä	= estää, toimia niin, että jotakin ei tapahdu
ensiapu	= ensimmäinen apu, jota annetaan esim. onnettomuudessa
ensiapupiste	= paikka, jossa on ensiaputarvikkeita, esim. laastareita, puhdistusaineita yms.
erityisolosuhteet (työpaikalla)	= jotakin erityisen vaarallista työpaikalla, esim. jos työpaikalla on kemikaaleja tai räjähteitä
erityispiirre	= tuntomerkki, jokin erityinen asia
erityistoimenpide	= jonkin erityisen tehtävän tekeminen

evakuoida	= viedä turvalliseen paikkaan
F	
fyysinen	= liittyy ihmisen kehoon
H	
haaste	= asia, joka täytyy ottaa enemmän huomioon, se vaatii enemmän työtä
haitallinen	= vaarallinen, huono asia, esim. jokin kemikaali on haitallinen terveydelle
haitta	= huono, negatiivinen tai jopa vaarallinen asia, esim. pöly tai kova ääni työpaikalla
hallussapito	= jotakin on mukana tai jonkun käytössä
hankkia	= ostaa, saada
havaita	= huomata, nähdä
henkilö	= ihminen
henkilökohtainen ominaisuus	= ihmisen luonteenpiirteet, millainen ihminen on luonteeltaan
henkilönostin	= laite, jolla nostetaan ihmisiä korkealle
henkilönosto	= ihmisten nostaminen korkealle
henkilönsuojain	= laite, joka suojaa ihmistä, esim. kuulosuojain, hengityssuojain
henkilöstö	= työpaikan työntekijät
huoltaa	= korjata, puhdistaa, pitää kunnossa
hyötykäyttävä	= tavara tai jäte, jota voi käyttää uudestaan eli sitä voi käyttää hyödyksi
hälytys	= hälytysmerkki, kova ääni, esim. palohälytys
I	
itsenäinen työsuorittaja	= hänellä on sopimus työsuorituksesta, hänellä ei ole työntekijöitä vaan hän tekee (eli suorittaa) itse työn
J	
julkaista	= antaa kaikille tiedoksi, kertoa kaikille
järjestelmällisesti	= systemaattisesti, todella hyvin
jäte : jätteet	= roskat
jäähdyttää	= muuttaa viileäksi tai kylmäksi, esim. jäähdyttää moottoria
K	
kieltäytyä	= sanoa ei, esim. kieltäytyä työstä tarkoittaa, että ei tee työtä
kierrätettävä	= tavara tai jäte, jota voi kierrättää eli käyttää uudestaan
kierrättää	= käyttää uudelleen, esim. tavaroista tai jätteistä voi tehdä uusia tuotteita (uusipaperi)

kiinteä työtaso	= sitä ei voi siirtää, se on kiinni, esim. seinässä tai lattiassa
kipinä	= pieni kappale, joka palaa pienen hetken, esim. hitsaustyössä lentää kipinöitä
kirjata	= kirjoittaa kirjaan, luetteloon, tallentaa, rekisteröidä
kohdistua	= suuntautua johonkin, esim. jos vaara kohdistuu työntekijään, työntekijä voi olla vaarassa
koitua	= johtua, voi tulla jotakin, esim. voi koitua vaaraa
koordinoida	= järjestää yhteen jotakin
koordinointi	= eri asioiden yhteen järjestäminen
korvata	= käyttää jotakin jonkin toisen asemesta
kulkuväylä	= kulkutie
kuormitus	= stressi, raskaus, vaikea asia, joka häiritsee työn tekemistä
kustannukset	= rahameno, maksut
kärsiä	= tuntea fyysistä tai henkistä kipua, jokin vaivaa kehoa tai mieltä
käyttäjyryitys = asiakasyryitys	= yritys, joka käyttää vuokratyöntekijöitä; vuokratyöntekijät työskentelevät käyttäjyryityksessä, mutta saavat palkan vuokratyryitykseltä
L	
laadukas	= todella hyvä
laatia	= tehdä, kirjoittaa esim. ohjeet
laatu	= tuotteen ominaisuus eli millainen tuote on, se voi olla hyvä tai huono
laskeva ääni	= ääni laskee, tulee matala ääni
lastaus	= kuorman tekeminen, tavaroiden laittaminen esim. kuorma-autoon
letku	= pehmeä putki
liikkuva	= se, joka liikkuu
liitin	= asia, joka liittää eli yhdistää kaksi asiaa osaa yhteen
liuotin	= aine, joka liuottaa eli hajottaa toisia aineita
louhintatyö	= kiven irrottaminen kalliosta
loukkaantua	= loukata itsensä, satuttaa esim. käsi, jalka, pää tai jokin muu kehonosa
luokitella	= ryhmittää, laittaa johonkin ryhmään
luokittelu	= ryhmittely, luokkiin eli ryhmiin jakaminen, esim. kolmiportainen tai viisiportainen luokittelu
luottamus	= usko, voi uskoa eli luottaa toiseen ihmiseen, että hän ei petä

luvanvarainen työ	= työ, jonka tekemiseen täytyy olla lupa
<i>läheltä piti</i> –tilanne	= melkein tapahtui onnettomuus
läsnä	= paikalla, mukana
M	
makuuasento	= ihminen makaa selällään
melu	= kova ääni, meteli
menehtyä	= kuolla
menetellä	= toimia, tehdä
menettelytapa	= tietty tapa tai keino, miten toimitaan tai tehdään jotain
menettää	= jäädä ilman jostakin tai jokin menee pois, kadottaa
mikäli	= jos
muut osapuolet	= muut ihmiset, jotka työskentelevät samalla alueella
määritellä	= kertoa jonkin asian ominaisuus eli millainen se on, esim. työntekijän vastuut ja velvollisuudet on määritelty laissa
määrätä	= antaa määräys, käskää
määräysvalta	= käskyvalta, määräämisoikeus
N	
nauttia (alkoholia)	= juoda(alkoholia)
nosto	= nostaminen
nostolaite	= laite, jolla voi nostaa tavaroita tai ihmisiä
noudattaa	= toimia jonkin mukaisesti, seurata esim. määräyksiä tai ohjeita
nouseva ääni	= ääni nousee, tulee korkea ääni
O	
oleskelu	= oleminen
olosuhteet	= tilanne, olot, millaista on esim. työpaikalla
omaisuus	= jonkun varat, esim. talo, koneet, työvälineet
orgaaninen pöly	= pöly, joka tulee elollisesta aineksesta, esim. puusta, jauhosta, ruokajätteistä
osoittaa	= näyttää
P	
palautua	= palata aikaisempaan kuntoon esim. lepäämällä
palaveri	= kokous
palotorjunta	= tulipalon ehkäiseminen
palveluksessa	= tehdä työtä jollekin yritykselle tai ihmiselle, saada palkkaa
panostaja	= ihminen, joka tekee panostustyötä; panostaja

	voi olla myös räjäyttävä tai ylipanostaja
panostustyö	= asettaa panoksia, räjähdysaineita, esim. dynamiittia ennen räjähdystä
parissa	= kanssa, esim. kemikaalien parissa (= kanssa) työskentely
pelastaa	= päästää tai auttaa joku tai jokin vaarasta, auttaa turvalliseen paikkaan
perehdyttää	= opastaa, tutustuttaa, kertoa uusista asioista
perehdytys	= perehdyttäminen, opastaminen, uusien asioiden kertominen työpaikalla
perustua	= pohjautua johonkin, esim. jokin asia perustuu sopimukseen eli se täytyy tehdä niin kuin sopimuksessa sanotaan
psykososiaalinen	= liittyy psykologisiin ja sosiaalisiin asioihin
psykkinen	= liittyy ihmiseen mieleen, ajatuksiin
pudota	= tippua alas
purku	= purkaminen, rikkominen, esim. vanhan talon purku
putoamisvaara	= työntekijä voi pudota korkealta alas
putoamisvaarallinen kohde	= työpaikka, jossa on vaara, että työntekijä voi pudota korkealta alas
puute : puutteet	= vika, ongelma; se, että jotakin ei ole
puuttua asiaan	= puhua asiasta, tehdä asialle jotain
pyrkii	= yrittää
pysyvä	= se, joka pysyy eli ei mene enää pois
päihteet	= alkoholi, huumeet, jotkin kemikaalit tai lääkkeet, joita käytetään väärin
päivittää	= uudistaa, tehdä ajanmukaiseksi
pätevyys	= koulutus ja ammattitaito
pätevä	= ammattitaitoinen, joka osaa oman alansa työtä, osaa tehdä asioita hyvin
pääasiallinen	= tärkeä; suuri osa jostakin
pääasiallinen määräysvalta	= enemmän määräysvaltaa kuin muilla, suuri määräysvalta
päästöt	= terveydelle ja luonnolle vaarallinen aine, saaste, kaasu, esim. auton pakokaasu
pääsääntöisesti	= yleensä, tavallisesti
päätyönantaja	= tärkein työnantaja
päävastuu	= tärkein vastuu

R	
raaka-aine	= luonnonaine, josta voi valmistaa tuotteita, esim. teollisuuden raaka-aineita ovat puu, rauta
rajoittaa	= laittaa raja, estää
rakennuttaa	= antaa jonkun toisen rakentaa
rasitus	= haitta, vaikeus, esim. raskas työ
ratkaisu	= vastaus, lopputulos; selvittäminen
resurssit	= aika ja raha
riski	= vaara
räjähde	= aine, joka räjähtää, esim. dynamiitti
räjähdysvaara	= vaara, että jokin aine voi räjähtää
räjähdysvaarallinen tila	= paikka, jossa on aineita, jotka voivat räjähtää, siinä on iso tulipalon riski
räjätystyö	= räjäyttäminen, rikkominen esim. dynamiitilla
S	
saatavilla	= kaikki voivat saada
sairauskohtaus	= elimistön toiminnan häiriö, esim. sydänkohtaus
salassapitovelvollisuus	= asioista ei saa kertoa tai tietoja ei saa antaa muille ihmisille
siisteys	= puhtaus, kaikki on siistiä eli puhdasta
sijainen	= ihminen, joka tekee väliaikaisesti toisen ihmisen työtä
sortua	= mennä rikki, romahtaa, esim. tien reuna voi sortua
sorvi	= työkone, jossa käsitellään kappaletta, joka pyörii
sosiaalinen	= liittyy ihmisten väliseen kanssakäymiseen
sujua	= onnistua, mennä, esim. kaikki sujui (= meni) hyvin
suojaamaton	= ei ole suojattu, esim. auki oleva aukko
suojain	= laite, joka suojaa, esim. korvia (kuulosuojain), käsiä (käsineet)
suojata	= estää vahinko, vaara, haitta, olla suojana
suojausmenetelmä	= tapa tai keino, jolla voi suojata itseään vaaroilta
suojautua	= suojata itsensä esim. vaaralta
suojella	= puolustaa, ei anna tapahtua pahaa
säiliö	= iso astia, tankki, esim. bensiinisäiliö, jätesäiliö
säteily	= vaarallinen aaltoliike, jota ei voi nähdä, esim. atomipommin säteily, myös hitsauksessa syntyy säteilyä
säännös	= määräys, yksittäinen kohta, joka liittyy lakiin
säätää, säädellä	= määrätä, ohjailla, esim. tarvikkeiden kuljettamista alueelle säätelevät työpaikkakohtaiset määrä-

	ykset
T	
taakka	= kuorma, tavarat, joita esim. nostetaan
taho	= osapuoli, jonka nimeä ei sanota, esim. työnantaja, viranomaiset, henkilö, organisaatio
tapaturma	= onnettomuus
tarkkailla	= katsoa tarkkaan, seurata
tarvittaessa	= jos tarvitaan
tarvittava	= se, jota tarvitaan
teettää	= tilata työ joltakin toiselta, antaa jonkun toisen tehdä työ, esim. työnantaja teettää työn, jonka joku toinen firma tekee
termi	= ammattisana
tiedonkulku = tiedonvaihto	= asioista kertominen toisilleen
tiedottaa	= ilmoittaa, informoida
tila	= paikka, alue
toimenpide : toimenpiteet	= jonkin tehtävän tekeminen, esim. tarkastus
toiminta	= tekeminen, toimiminen
toimintaohje	= ohje siitä, miten toimitaan eli mitä tehdään josakin tilanteessa
toimittaa	= yhteisellä työpaikalla: tehdä, suorittaa jokin työ
toimittaja	= työn suorittaja, hän tekee työtä tilaajalle
toimivalta	= valta päättää asiasta
torjua	= ei anna tapahtua, pitää kaukana, ehkäistä esim. torjua tapaturmia
torjunta	= torjuminen, ehkäiseminen
toteuttaa	= tehdä jotakin valmiiksi
toteuttaja	= tekijä
turvallisuusmääräys	= sääntö tai ohje, joka määrää työturvallisuudesta
turvata	= suojata, antaa turvaa, varmistaa
tyrehdyttää	= lopettaa vuoto, esim. tyrehdyttää verenvuoto
työilmapiiri	= tunnelma, miltä tuntuu työpaikalla, esim. miten ihmiset puhuvat toisilleen
työkohtainen	= työn mukaisesti, kuten työ vaatii, esim. teline valitaan työkohtaisesti
työkyky	= hyvä terveys, että ihminen pystyy tekemään työtä
työnjohto	= töiden järjestely ja valvonta työpaikalla, työnjohtaja on työntekijän lähin esimies
työn teettäjä	= työn tilaaja

työolot	= työtilanteet, työssä oleminen ja työympäristö
työpaikkakohtainen	= liittyy yhteen työpaikkaan, esim. työpaikkakohtainen perehdytys
työsuojelu	= toiminta, joka tekee työn ja työympäristön turvallisemmaksi ja terveellisemmäksi
työsuojelupäällikkö	= henkilö, joka huolehtii työpaikalla työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta työsuojeluasioissa; työnantaja valitsee työsuojelupäällikön
työsuojelutoimikunta	= ryhmä ihmisiä, joiden tehtävänä on edistää työpaikan turvallisuutta; toimikunnassa on työnantajan ja työntekijöiden edustajia (esim. työsuojeluvaltuutettu); työsuojelutoimikunta valitaan, kun työpaikalla on ainakin 20 työntekijää.
työsuojeluvaltuutettu	= henkilö, joka edustaa työntekijöitä työsuojeluasioissa; työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun
työsuojeluviranomainen	= työsuojeluun liittyvä viranomainen (virkamies) tai organisaatio, esim. sosiaali- ja terveysministeriö, työsuojeluhallitus, kuntien terveyslautakunta
työskentelytaso	= suora ja tasainen pinta, jolla voi työskennellä
työtahti	= työn tekemisen nopeus
työtapa	= tapa tai keino, millä tavalla työtä tehdään
työterveyshuolto	= ilmainen terveyshuolto, jonka työnantaja järjestää työntekijöille, esim. töihinlomatarkastus (ei välttämättä ilmaisia lääkäripalveluja)
työvoima	= työntekijät
U	
urakoitsija	= henkilö tai organisaatio, joka tekee rakennustyöt, voi olla esim. pääurakoitsija tai aliurakoitsija, joka tekee työtä urakoitsijalle
V	
vaara	= vaarallinen tilanne tai asia, josta voi tulla onnettomuus tai sairaus
vaarantua	= joutua vaaraan
vaaratekijä	= työympäristössä asia tai tilanne, joka aiheuttaa työssä vaaraa
vaatia	= haluta ehdottomasti eli kovasti jotakin
vaatimus	= jotakin täytyy olla, ehto
vahingoittaa	= tehdä pahaa, vahinkoa, esim. kemikaali voi vahingoittaa silmää
vaihtoehtoisesti	= tai, voi olla toisena vaihtoehtona
vaikuttaa	= olla osallisena johonkin, muuttaa jotakin asiaa

vakava (tapaturma)	= iso ja paha onnettomuus
valvoa	= katsoa, että kaikki menee hyvin, pitää huolta
vamma	= vika, haava, murtuma tai muu sellainen, jonka voi saada onnettomuudessa
vapaaehtoinen, vapaaehtoisuus	= ei ole pakollinen, ei ole pakko tehdä
varautua	= olla valmis, valmistautua
varmistus	= varmistaminen, vahvistus, suojaus
varmistushenkilö	= henkilö, joka varmistaa, että toisen työntekijän työskentely on turvallista; hän esim. seisoo työntekijän lähellä, soittaa apua ja auttaa, jos jotain tapahtuu.
vastata	= olla vastuussa, huolehtia jostain, esim. työnantaja vastaa työpaikan turvallisuudesta
velvoite	= velvollisuus, asia, joka täytyy tehdä
velvoittaa	= määrätä joku tekemään jotakin, esim. laki ei velvoita työpaikalla työturvallisuuskortin käyttöönottoa
velvollisuus : velvollisuudet	= asia, joka täytyy tehdä
viisiportainen luokittelu	= luokittelu eli ryhmittely, jossa on viisi ryhmää eli porrasta
viranomainen	= virkamies tai virasto, organisaatio, joka noudattaa esim. valtion määräyksiä
välittömästi	= heti
välttää	= varoa, pysyä poissa, jotakin ei tehdä, esim. välttää virheitä
Y	
yhteinen työpaikka	= työpaikka, jossa on monen eri yrityksen työnantaja ja työntekijöitä
yhteistoiminta	= työnantajan ja työntekijöiden välinen neuvottelu, jossa työntekijät voivat vaikuttaa asioihin, jotka liittyvät heihin ja työpaikkaansa
yhteistoimintamenettely	= lain mukainen toimintatapa, jonka avulla työntekijät voivat vaikuttaa asioihin, jotka liittyvät heihin ja työpaikkaansa
ylikuormittunut	= liikaa käytetty
yllittää	= mennä yli
ylläpitää	= pitää toiminnassa, pitää hyvänä, esim. ylläpitää työkykyä

Tenttikysymysten oikeat vastaukset

1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittäjä eli lause
	x	1. Työturvallisuuskortin käyttöönotto työpaikalla on pakollista.
	x	2. Työturvallisuuskortti on voimassa 4 vuotta.
	x	3. Rakennustyömaalla <i>tilaaja</i> tarkoittaa työnantajaa, joka tilaa työturvallisuuskortin.
x		4. Rakennustyömaalla <i>tilaaja</i> tarkoittaa rakennuttajaa tai pääurakoitsijaa.
x		5. <i>CE-merkintä</i> tarkoittaa, että kone on EU:n lainsäädännön turvallisuusvaatimusten mukainen.
	x	6. <i>CE-merkintä</i> tarkoittaa, että kone on kansainvälisten turvallisuusvaatimusten mukainen.
x		7. Rakennustyömaalla <i>toimittaja</i> tarkoittaa työnantajaa, joka tekee töitä tilaajan laskuun.
x		8. Rakennustyömaalla urakoitsijaa ja aliurakoitsijaa sanotaan <i>toimittajaksi</i> .
	x	9. Laki velvoittaa työturvallisuuskortin käyttöönottoa työpaikalla.
	x	10. Rakennustyömaalla <i>toimittaja</i> on pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja.

2.1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittäjä eli lause
x		1. Tilaajan täytyy laatia yhteiselle työpaikalle turvallisuusohjeet.
	x	2. Toimittajan täytyy suunnitella ja ilmoittaa palotorjuntaan, ensiapuun ja evakuointiin liittyvät toimenpiteet.
	x	3. Työturvallisuuslaki ei määrittele sitä, mitkä ovat eri osapuolten vastuut ja velvollisuudet, vaan osapuolten täytyy sopia niistä ennen työn aloittamista.
x		4. Toimittajan täytyy noudattaa omassa työssään turvallisuusvaatimuk-

		sia, joita tilaaja on esittänyt.
x		5. Toimittajan täytyy ilmoittaa oman työnsä vaaroista myös muille osapuolille.
x		6. Työturvallisuuslaki määrittelee sen, mitkä ovat yhteisellä työpaikalla toimivien osapuolten vastuut ja velvollisuudet.
	x	7. Tilaajan ja toimittajan ei tarvitse laatia sopimusta, jossa määritellään tarkasti turvallisuuteen liittyvät asiat, koska työturvallisuuslaki määrittelee ne asiat.
	x	8. Toimittaja valvoo yhteisen työpaikan yleistä turvallisuutta.
x		9. Tilaaja voi vaatia toimittajilta erittäin vaarallisista töistä erilliset turvallisuussuunnitelmat ennen töiden alkua.
	x	10. Tilaajan täytyy perehdyttää ja opastaa toimittajan työntekijät työhön ja työkohteeseen.

2.2. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
x		1. Työntekijä on vastuussa omasta turvallisuudesta sekä muiden turvallisuudesta siltä osin, kuin hänen työnsä vaikuttaa muiden turvallisuuteen.
x		2. Työntekijän täytyy ilmoittaa esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle työympäristön puutteista, joista on vaaraa työturvallisuudelle.
	x	3. Työntekijä ei voi kieltäytyä työstä, vaikka siitä olisikin vaaraa omalle tai muiden terveydelle.
	x	4. Työsuojelupäällikön valitsevat työntekijät.
x		5. Työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun, jos työpaikalla on ainakin 10 työntekijää.
	x	6. Jos työntekijöitä on vähintään 30, voidaan perustaa työsuojelutoimikunta.
x		7. Jos työpaikalla ei ole työsuojelupäällikköä, hänen tehtävistään huolehtii pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja.
	x	8. Työpaikalla täytyy aina olla työsuojeluvaltuutettu, jonka työntekijät

		valitsevat.
	x	9. Työpaikalla täytyy aina olla työsuojelupäällikkö tai työsuojeluvaltuutettu.
x		10. Työterveyshuoltolain mukaan työnantajan täytyy järjestää työntekijöilleen työterveyshuolto.

3. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
x		1. Jokaista vakavaa tapaturmaa kohti tapahtuu noin 600 vaaratilannetta.
	x	2. Työturvallisuuslain mukaan kaikista töistä ei tarvitse tehdä riskinarviointia.
x		3. Työpaikan vaaratekijöitä kukaan ei pysty poistamaan.
x		4. Riskinarvioinnissa selvitetään tärkeimmät työoloihin ja työturvallisuuden liittyviä vaaroja.
	x	5. Riskinarvioinnin tavoitteena on poistaa kaikki vaarat.
	x	6. Suomessa käytetään kolmiportaista luokittelua, kun arvioidaan riskin suuruutta.
	x	7. Työturvallisuutta pitää suunnitella ja kehittää vain suurilla yhteisillä työpaikoilla.
	x	8. Kun työnantaja haluaa selvittää työpaikan vaarat, työturvallisuuslain mukaan työnantajalla ei ole velvollisuutta tehdä niin.
x		9. <i>Läheltä piti</i> -tilanne tarkoittaa vaaratilannetta, jossa onnettomuus oli lähellä eli melkein tapahtui onnettomuus.
	x	10. Jokaisen työntekijän täytyy noudattaa työpaikan turvallisuusohjetta, paitsi jos työntekijällä on työturvallisuuskortti.

4. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
	x	1. Työturvallisuuskorttikoulutus korvaa työpaikkakohtaisen perehdytyksen.
	x	2. Kulkuluvan yhteiselle työpaikalle myöntää toimittaja.
	x	3. Alkoholin käyttäminen työpaikalla on kielletty, mutta hallussapito eli mukaan ottaminen on sallittu.
x		4. Yhteisellä työpaikalla tilaaja määrittelee, mitä erityissuojaimia työntekijöiden täytyy käyttää.
x		5. Työnantajan velvollisuus on valvoa, että työntekijät käyttävät henkilönsuojaimia.
	x	6. Käytä vain sellaista suojainta, joka on ISO -standardin mukainen.
x		7. Käytä vain sellaista suojainta, jossa on CE -merkintä.
	x	8. Työntekijä ei tarvitse tulityön tekemiseen erillistä lupaa, jos hänellä on työturvallisuuskortti.
x		9. Jos työpaikalla työskentelee samaan aikaan yli 30 työntekijää tai siellä käsitellään ja varastoidaan kemikaaleja, täytyy tehdä pelastussuunnitelma.
	x	10. Suomessa kaikkien tehtaiden hälytysäänet ovat aina samanlaisia eli standardin mukaisia.

5.1. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
	x	1. Koneen käyttäjä on vastuussa siitä, että koneessa on suojalaitteet.
	x	2. Jos yhteisellä työpaikalla toimittaja käyttää tilaajan työkaluja, on toimittaja itse vastuussa siitä, että laite on turvallisuusmääräysten mukainen.
x		3. Viallinen laite täytyy merkitä eikä sitä saa käyttää ennen kuin vika on korjattu.

	x	4. Työnantajan ei tarvitse antaa työntekijälle opastusta laitteen käytöstä, jos työntekijällä on työturvallisuuskortti.
	x	5. Kun laitteesta lähtee enintään 85 dB:n melu, sen lähellä ei saa olla enemmän kuin neljä tuntia.

5.2. Valitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

O	V	Väittämä eli lause
x		1. Jos tehdään erikoisnostoja, täytyy tehdä kirjallinen suunnitelma.
x		2. Työympäristön siisteys ja järjestys vaikuttavat työntekijän turvallisuuteen.
	x	3. A-tikkaita saa käyttää työalustana, jos työntekijä seisoo niillä alle 2 metrin korkeudessa.
x		4. Jos työntekijä työskentelee teleskooppinostimen nostokorissa, hänen täytyy käyttää turvalajaita.
	x	5. Työntekijä saa tehdä työtä nostokorin reunalla, jos hän käyttää turvalajaita.
x		6. Henkilönostimen kuljettajalla täytyy olla työnantajan kirjallinen lupa.
x		7. Kun työntekijä työskentelee ahtaassa tilassa, täytyy ulkopuolella olla varmistushenkilö.

Työturvallisuuskortti

Työturvallisuus yhteisellä työpaikalla

Työturvallisuuskorttikoulutuksen tarkoituksena on kehittää työturvallisuutta yhteisillä työpaikoilla. Koulutus on valtakunnallinen, eli sitä järjestetään samanlaisena kaikkialla Suomessa.

Työturvallisuuskorttikoulutus kestää yhden päivän. Koulutuspäivän lopussa on kirjallinen koe. Kun koe on suoritettu, osallistuja saa henkilökohtaisen Työturvallisuuskortin.

Työturvallisuuskortin ovat kehittäneet suomalaiset teollisuusyritykset, työmarkkinajärjestöt, vakuutusyritykset ja koulutusorganisaatiot.

Tämä selkokielineen materiaali on tarkoitettu avuksi maahanmuuttajille, jotka haluavat suorittaa Työturvallisuuskorttikoulutuksen. Se on selkokielineen versio kurssilaisen materiaalista. Selkoversiossa vaikeammat sanat on selitetty. Sanasto löytyy myös materiaalin lopusta. Lisäksi materiaalissa on harjoitustenttejä, jotka auttavat kokeen suorittamisessa.